Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראָשען

הײַנט 10 זײַטען.

נײַער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צײַטונג

Nr. 83/1683	Łódź, Niedziela 7 kwietnia 1929 r.	זיבעטער יאָהרגאַנג	לאָדז, זונטאָג כו אדר ב׳, תרפ״ט	Nr 83/1683

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

געשטאָרבען דער סאָוויעטישער בעאַמטער

וועלכער האָט אין באַראַנאָוויטש דערשאָסען דעם זיכערהייטס-רעפערענט פון דער סטאַראָסטווע און אַ פּאָליציאַנט

וואַרשאַ, 6. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָררעספּאָנדענט) אין באַראַנאָוויטש איז הײַנט פּלוצלינג געשטאָרבען פון אַ האַרץ-שלאַג דער סאָוויעטישער בעאַמטער איוואַן אַפּאַנאַשיעוויטש, וועלכער האָט אויפ'ן באַראַנאָוויטשער פּאָליציי-פּאָסטען דערשאָסען דעם פּאָליציאַנט זשעלאָזקאָווסקי און שווער פערוואונדעט דעם בעאַמטען פון דער סטאַראָסטווע קוטשאַרקאָווסקי. שפּעטער האָט אַפּאַנאַשיעוויטש אַליין געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד. דער פּאָליציאַנט זשעלאָזקאָווסקי איז באַלד געשטאָרבען. קוטשאַרקאָווס קי'ס לאַגע איז זעהר אַ שווערע. בעת דער אויספאָרשונג האָט אַפּאַנאַשיעוויטש אַרויסגעוויזען סמנים פון משוגעת.

דער פערלויף פון דער געשעהעניש איז געווען פאָלגענדער: דינסטאָג אָוועגד איז געקומען אין פּאָליציי-פּאָסטען אויפ'ן באַראַנאָוויטשער וואָקזאַל יאַן אַפּאַנאַסעוויטש, מיטגליד פון דער סאָוויעטישער האַנדעלס-מיסיע אין בערלין, און געבעטען מען זאָל איהם געבען אַ פּאָליציי-אַסיסטע (בעגלייטונג) מאָטיווירענדיג עס מיט אַבסאָלוט אומבעגרינדעטע חשדים. אַזוי ווי אַפּאַנאַסעוויטש האָט נישט געוואָלט פערלאָזען דעם פּאָליציי-פּאָסטען, האָט מען איהם ערלויבט ראַטען איבערצונעכטיגען צוזאַמען מיט זיין פרוי.

אַרום 10 פריה, ווען דער רעפערענט פון באַראַנאָוויטשער סטאַראָסטווע באַנדאַן קוטשאַרקאָווסקי האָט געערט דורכ'ן טעלעפאָן, האָט אַפּאַנאַסעוויטש אין איהם אויסגעשאָסען פון אַ רעוואָלווער און איהם שווער פערוואונדעט אין קאָפּ. אַפּאַנאַסעוויטש האָט דאַן מיט דער צווייטער קויל דערהרגעט דעם דערבייי שטייענדיגען פּאָליציאַנט זשעלאָזקאָווסקי און מיט דער דריטער זיך לייכט פערוואונדעט אין קאָפּ.

קוטשאַרקאָווסקי איז אין זעהר אַ שווערען צושטאַנד געוואָרען איבערגעפיהרט קיין ווילנע. אַפּאַנאַסעוויטש איז אין באַראַנאָוויטשער שפּיטאָל.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז קיין באַראַנאָוויטש אַרויסגעפאָהרען דער סאָוויעטישער קאָנסול אין וואַרשאַ שאַכאָ, ווי מען איז משער, דאַרף אַפּאַנאַסעוויטשעס טאַט ערקלערט ווערען מיט אַ נערווען-צעררידונג.

וואַרשאַ, 6. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָררעספּאָנדענט) פון ווילנאַ איז הײַנט אָנגעקומען אַ ידיעה אַז דער סאָוויעטישער בעאַמטער אַפּאַנאַסעוויטש איז הײַנט פּלוצלינג געשטאָרבען פון אַ האַרץ-שלאַג.

וואַרשאַ, 6. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָררעספּאָנדענט) ס'ווייזט זיך אַרויס, אַז אַפּאַנאַשיעוויטש איז נעקומען קיין באַראַנאָוויטש צוזאַמען מיט זיין פרוי, אַ געוויסע יעקאַטערינאַ וויענער, (אַ יודיש קינד). איצט איז אַפּאַנאַשיעוויטש'ס פרוי אַרעסטירט דורך דער פּוילישער מאַכט.

פון דער אמנעסטיע אין רומעניען

וועלען אויך געניסען עטליכע טויזענד יודען

בוקאַרעשט, 6 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) דער פּרעמיער יוליו מאַניו האָט ערקלערט, אַז דעם 10 מאַי אין טאָג פון רומענישען נאַציאָנאַלען יום-טוב וועט די רעגירונג פערעפענטליכען אַן אַמנעסטיע. פון דער אַמנעסטיע וועלען אויך געניסען עטליכע טויזענד יודען וואָס זענען פערמשפּט געוואָרען פאַר פערשידענע פערברעכענס ביי דער פריהערדיגער רעאַקציאָנערער רעגירונג.

א יוד טערקישער קאָנסול אין דאַנציג

דאַנציג, 6 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) די טערקישע רעגירונג האָט בעשטימט דעם דאַנציגער סענאַטאָר יוליוש רעוועלאָווסקי (אַ יוד) אַלס טערקישער קאָנסול אין דאַנציג. רעוועלאָווסקיס זוהן איז בעשטימט געוואָרען אַלס טערקישער וויצע-קאָנסול.

די פראַגע פון די הייליגע מקומות אין ארץ-ישראל

אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרענע

רוים, (י.ט.א.) דער אַפּאָסטאָלישער דעלעגאַט אין וואַשינגטאָן, וועלכער איז אָפּגעפאָהרען קיין ארץ-ישראל וועט זיך דאָרט צונויפטרעפען מיט'ן הויפט פון דער אַנגליקאַנישער קירכע, ערצבישאָף פון קענטערבורי און וועט אַרומרעדען די פראַגען, וואָס זענען פערבונדען מיט די הייליגע מקומות אין ארץ-ישראל.

לויט ווי עס טיילט מיט די פּרעסע-אַגענטור „קאָריספּאָנדענצאַ", וואָס שטעהט נאָהענט צו די קרייזען פון וואַטיקאַן, וועט די רעגולירונג פון די פראַגען פון די הייליגע מקומות בילדען דעם צענטער פון די אונטערהאַנדלונגען אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטישער אַרענע.

די אַגענטור ווייזט אָן אויף די מיינונגס-פערשידענהייטען, וואָס זענען ענטשטאַנען וועגען דער פראַגע צווישען דער ענגלישער רעגירונג און דעם וואַטיקאַן, לויט די איצטיגע רעכטספערהעלטנישען, טראָגט די ענגלישע רעגירונג אַלס די מאַנדאַטען-מאַכט די פולע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דעם פעלקער-בונד פאַר דעם מצב פון די הייליגע מקומות אין ארץ-ישראל, דער וואַטיקאַן פאָדערט דאַגעגען, אַז די קאָמיסיע פאַר די הייליגע מקומות, וואָס איז פאָראויסגעזעהן דורכ'ן מאַנדאַט זאָל בעשטעהן נישט פון פאָרשטעהער פון בעזונדערע רעליגיעס נאָר פון פאָרשטעהער פון די מלוכות, וואָס געהערען צום פעלקער-בונד און די מאַנדאַט-מאַכט זאָל זיין אונטערגעוואָרפען דער דאָזיגער קאָמיסיע אין די פראַגען פון די הייליגע מקומות.

אנו מברכים את חברנו

מר יששכר בלאשטיין

לנשואיו את העלמה

מרת אסתר חנה קופערמינץ

תהא דרכם צלחה וסוגה בשושנים.

„צעירי ישראל" בלודז.

310 טויזענד דאָלאַר פאַר אָרימע יודען

דרינגענדע הילף פון „דזשאָינט" פאַר דער נויט-ליידענדער יודישער בעפעלקערונג אין אייראָפּא

ניו-יאָרק, (י. ט. א.) אַלס רעזולטאַט פון די בעריכטען פון אייראָפּעאישען „דזשאָינט"-דירעקטאָר ד״ר קאָהן האָט דער „דזשאָינט", ווי בעקאַנט, בעשלאָסען צו אַסיגנירען אַ סומע פון 310 טויזענד דאָלאַר, אַלס דרינגענדע הילף פאַר די אייראָפּעאישע יודען. אויף דעם חשבון פון דעם פאָנד האָט דער „דזשאָינט" שוין אויסגעצאָהלט 110 טויזענד דאָלאַר, דערפון 60 טויזענד דאָלאַר פאַר רוסלאַנד און 50 טויזענד דאָלאַר פאַר בעסאַראַביען.

דער פאַרבאַנד פון ליטווישע יודען אין אַמעריקאַ, וועלכער האָט, ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, בעשלאָסען צו זאַמלען 50 טויזענד דאָלאַר פאַר די הונגערליידענדע יודען פון צפון-ליטע, האָט שוין גרויסגעשיקט אויף דעם חשבון די ערשטע סומע 2500 דאָלאַר.

אַכטונג, לאָדז און פּראָווינץ!

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז אונזער לאַגער איז פערזעהען מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע

דיוואַנעס,	באַנע-פאַנס,	פאַרטיערען,
קאַנאַפּעס,	טיש-דעקען,	מעבעל-איבערצוג,
גאַרדינען,	בעט-דעקען,	גאָבעלינס,
שטאָרען,	קאָנטאָניערן	בראָקאַט א.ז.וו.

אַלעס צו די ביליגסטע פאַבריקס-פרייזען.

הערט! רעעלע בעהאַנדלונג. גוטע בעדינגונגען. דעטייל!

F. FUTERMAN Piotrkowska 28
tel. 29-21

אַנגעוועלב

מיט אַ שויפענסטער אויף מצות איז צו פערדינגען.
צו ערפאַהרן פאַמאָרסקאַ 24

אַ טיכטיגע פערקויפערין ווערט געזוכט אין שיך-געשעפט
גלובנאַ 69
ביי ב. טעשניעווסקי

נאָך שווערע ליידען איז געשטאָרבען אויף דער פּראָלעטאַרישער קרענק שבת, דעם 6 טען אַפּריל אונזער מיטגליד פון פּאַרל-פאַך

משה בראַנכער

די לויה קומט פאָר הײַנט, זונטאָג, דעם 7-טען אַפּריל פון טרויער-הויז אַגראָדאָווע 20.

מיר רופען אַלע שניידער-אַרבייטער אָנטיילצונעמען אין דער לויה.

די פערוואַלטונג פון פּראָפ. בעקלייד-אינדוסטרי-אַרבייטער-פעראיין, קאָנסטאַנטינער 26.

פאָלקס-אוניווערזיטעט

ביי דער ציוֹנ. אָרגאַניזאַציע.

הײַנט, זונטאָג, 8,30 אָוועגד קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער ציוֹנ. אָרג. (צעגעלניאַנאַ 4)

אַ פאָרלעזונג איבער פּראָפ. אַלבערט איינשטיין

צוליב זיין 50-טען געבורט-יובילעאום

פאָרלעזער: דירעקטאָר א. פערעלמאַן.

אַריינגאַנג פריי!

די נאָהענטסטע פאָרלעזונג: דינסטאָג, דעם 9. ה. ח. אין לאָקאַל פון דער ציוֹנ. אָרג. טעמאַ: „ענטשטעהונג פון שטאַט און מלוכות", פאָרלעזער ה׳ יוסף הערשקאָוויטש

דער פעראיין „הכנסת כלה וגמילת חסדים"

20 וואָלבאָרסקאַ 20.

מאַכט בעקאַנט, אַז הײַנט, זונטאָג, 6 אַ זייגער אָוועגד קומט פאַר

די גענעראַל-פערזאַמלונג

אויף פּעטריקאָווער 24 אין פליישער-פעראיין, מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג, 2) בעריכט, 3) פרייע פאָרשלאָגען און 4) פערשידענעס.

מיטגלידער און סימפּאַטיקער ווערען געבעטען צאָהלרייך צו קומען.

ס'וועלען אַרויסטרעטען ווירקליכע רעדנערס. די פערוואַלטונג.

יוד. געפליגעל-הענדלער-פעראיין, פאָמאָרסקאַ 17.

בעקאַנטמאַכונג.

מיר מאַכען בעקאַנט, אַז הײַנט זונטאָג, פּינקטליך 5 אַ זייגער נאָכמ. קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל דער המשך פון דער יעהרליכער אַלגעמיינער פערזאַמלונג מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע; 2) בודזשעט פאַר'ן יאָהר 1929; 3) פרייע פאָרשלאָגען. אַלע מיטגלידער ווערען אויפגעפאָדערט פּינקטליך צו ערשיינען.

די פערוואַלטונג.

5570

מארשאל יוזעף פילסודסקי

וועגן מלוכה-טריבונאל, סיים און דעפוטאטען

קראקע, 6. (טעלעפאניש) אין זונטאג-נומער פון „איל. קוריער צארזיענני", וועלכער איז רא רערשינען שבת שפעט אזענר איז אפגעדרוקט אן ארטיקעל פון מארשאל יוזעף פילסודסקי וועגן דער פערגאנגענער בורזשעט-סעסיע פון סיים. (בעמ. פון רעדאקציע: דעם ראזיגען ארטיקעל האבען בעקומען נאר די סאנאציע-צייטונגען, פאר אנצאפאצאטל פון 700 זלאטעס. די ענדעקישע צייטונגען און דער „ראבאטניק" האבען דעם ארטיקעל נישט בעקומען).

אין דעם ארטיקעל זאגט מארשאל פילסודסקי צווישען אנדערען:

פאריגען יאהר, ווע זאיך בין קראנק-געווארען אויף א ביז-איצט נישט פעסטגעשטעלטער קראנקהייט און די דאקטוירים האבען געזוכט די סיבה פון דער קראנקהייט, האט איינער פון די דאקטוירים געזאגט: „מ'דארף נאך ביים ה' מארשאל אונטערזוכען דעם גרונער פון אויג". איך בין איבערראשט געווארען. זעהר-ווייס — האב איך געטראכט — מיט וואסערע מאשינען אדער אינסטרומענטען די דאקטוירים וועלען צוגעהען צו ורי טיפענישען פון מיין אויג. כ'האב זיך קינדיש געשראקען, טומארגענס האט מען מיר מיין אויג אונטערזוכט. דאס איז געווען אין מיליטערישען שפיטאל, ווע זאיך האב דערזעהען דעם דאקטאר אין מיליטערישען מונדיר, האב איך זיך אביסעל דערפרעהט: אין ערגסטען פאל, וועל איך דעם דאקטאר קענען אזועקשטעלען „נא באטשנאשטש".

אויב איך דערצעהל דעם לעכערליכען אנעקדאט, טו איך דאס צוליב דעם, ווייל אין דער טעטיגקייט פון דער סיים-מעהרהייט עקזיסטירט אויך אט דער שרעקליכער „גרונער פון אויג" אין דער געשטאלט פון מלוכה-טריבונאל.

ביז איצט איז אין פוילען נישט געקוקט אויף די פילע מיסברויכען און אפילו געמיינהייטען, קיין שום מיניסטער נישט פערטשעפט געווארען אונטער דער דראהונג פון מלוכה-טריבונאל, אויסער די פעקאנטע גרויסע שמוציגקייטען, וואס זענען געווע זפערבונדען מיט'ן פינאנץ-מיניסטעריום פון קוטשארסקי'ן, נעגען וועמען ס'האט געפיהרט אזא פערביסענעם קאמף דעפ. מאראטשעווסקי יזערענדיג דער ביי דורך אלעמען אויסגעלאכט און גרינג-געשעצט.

דאס איבערגעבען צום מלוכה-טריבונאל טרעפט אבער צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע מיין קאלעגע, דעם פינאנץ-מיניסטער טשעכאוויטש, א מענש, וועלכער האט מיט זיין ארבייט אין ארדנונג געבראכט דעם שטייער-סיסטעם און מיט זיין ארבייט דערפיהרט דאס לאנד צו א מוסטער, פאר אנדערע לענדער. ביים פערהאלטען פון מין. טשעכאוויטש בילאנסירט פוילען די בודזשעטען, נישט מיט קיין דעפיציטען, נאר כסדר מיט אן עודף. צי האט דער איצטיגער סיים, וועלכער האט אויסגעשטרעקט די האנד צו אזא אויסערגעוועהנליכען רעכט, ווי מלוכה-טריבונאל, געוואלט דערמיט זאגען, אז ער זייל ברודיגקייטען און מיסברויכען — אנשטאט עהרליכע ארבייט?

איך בין דאן געווען צום אומגליק, שווער קראנק און איך האב געמיינט, אז איך שטעה שוין מיט איין פוס אויף יענער וועלט און איך בין דעריבער געווען צו אלעם גלייכגילטיג. דאן איז צו מיר געקומען דער פרעמיער בארטעל און מיר דערצעהלט וועגן דער דראהונג מיט מלוכה-טריבונאל. דאן האב איך ערקלערט, אז אלס געוועזענער שעף פון קאבינעט בין איך פערזענליך פעראנטווארטליך פאר די בודזשעט-איבערשרייטונגען. דאן האט פרעמיער בארטעל מיר געזאגט, אז ער וועט זיך ערקלערען סאלידאר מיט'ן מיניסטער טשעכאוויטש און זעט פערלאנגען א מלוכה-טריבונאל גיכער איבער זיך אנשטאט איבער'ן מין. טשעכאוויטש.

אין ווייטערדיגען טייל פון ארטיקעל זאגט מארשאל פילסודסקי, אז די דעפוטאטען אין ערשטען סיים זענען אזוי געוואינט געווארען, אז זיי זאלען זארגען נאר פאר זייער שטראפלאזיגקייט, אפילו פאר יעדע מעשים. פוילען האט דאך ערצויגען איהרע דעפוטאטען די אזוי גערופענע „סובערענע" אין שטראפלאזיגקייט פאר מלוכה-פעררראט בעת דער מלחמה, שטראפלאזיגקייט פאר בעצאהלטען שפיאנאזש לגבי דער ארמעע, אין צווייטען סיים איז א העלפט דעפוטאטען געווען פון יענער קוושניע פון מלוכה-פעררראט. די דעפוטאטען האבען זיך ערצויגען אין קארופציע, וועלכע איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז א דעפוטאטען-שטים האט אפט געקאסט נישט מעהר, ווי 50 זלאטעס. פון אט דעם בלאטיגען סיים-אמת, זענען אין איצטיגען סיים אריין ביז 110 דעפוטאטען, ס'זוערט אומעגליך צו ופערקעהרען מיט אזעלכע מענשען, ווי ס'איז אומעגליך צו פערקעהרען מיט קינדער פון אויסבעסערונגס-הייזער. זיי מיינען, אז אויב דער בויך טוט עמיצען פון זיי וועה, איז עס א וויכטיג געשעהעניש פאר'ן גאנצען לאנד, און אויב אזא איינער וועט זיך בע'ראס'ן, מוז יעדער בשוואונדערען זיין בע'ראס'טע וועש.

און דאס אומגליקליכע פוילען מוז דאס שעצען. מ'פערלאנגט פון א פערשטענדליכען מענש, ער זאל שעצען נארישקייטען. דאס האט דערפיהרט צו מאכען פון סיים א פראפעסיאנעלען פעראיין פון מענשען, וואס זענען קראנק אויף „פאיראנויטיס" (בע'ראס'טקייט). כ'האב געטראכט, אז פאר אזעלכע מענשען, איידער זיי געהען זאויסהערען א מיניסטער, דארף מען שאפען קא-עפעטיטארען, וועלכע זאלען אויסלערנען די דערע דעפוטאטען צו שטעלען פראגען. אבער די דעפוטאטען וואלטען דאך נישט געוואלט פון זייערע גאנשעם בעצאהלען די קארעפעטיטארען. כ'וועל קיינמאל נישט פערגעסען אנ'אויסדרוק פון איינעם פון די אינטעליגענטסטע מיניסטארען, אז נאכדעם, ווי ער האט געהאט א געצוואונגענעם געשפרעך מיט ד' יה"ה דעפוטאטען, האט ער געהאט דעם איינדרוק, ווי ער וואלט ארויס פון א מענאזשעריע איבערפולט מיט בייזע מאלפעס.

איך האב — זאגט ווייטער מארשאל פילסודסקי — געראטען דעם מין. טשעכאוויטש ער זאל נישט געהן אויף קיין שום זיצונג, וואו ס'האנדעלט זיך וועגען די בעשולדיגונגען נעגען איהם. איך האב געהאלטען, אז ס'מוז קומען צו א קאבינעט-ענדערונג. וואו קען מען זוכען עהרע ביי אזעלכע מאלפעס?

צום ערשטען איז טאקע ארויסגעשפרונגען עפעס א ליבערמאן, אלס הויפט-טענאר אין דער פער'עיפוש'טער סביבה. א שווערער טענאר איז אויך געזען א געוויסער וואשניצקי. אין ערשטען סיים נאך, האב איך געזעהען, ווי ליבערמאן פערלירט אויפ'ן שכל, און כ'האב איהם אמאל געוואלט הייסען בעסער רעדען מיט מיין 12-יעהריגער וואנדא, אנשטאט צו רעדען מיט מיר. און איצט מוז די רעגירונג, וועלכע סאלידאריזירט זיך מיט'ן בעשולדיגטען מין. טשעכאוויטש, זיך בעשמוצען פאר'ן מלוכה-טריבונאל. אויב — וואס איך ווינש זיך — איך זאל איצט ווערען פרעמיער, ערקלער איך עפענטליך, אז דער מלוכה-טריבונאל וועט זיך מיר נישט וואגען צוזוציקומען אפילו איין מאל, ווייל אזא גלייכקייט מיט פער'ראס'טע ווינש איך זיך נישט. דער מלוכה-טריבונאל איז טאקע דער גרונער פון אויג. זאל מיר דער ליבענסווירדיגער דאקטאר אין מונדיר מוחל זיין פאר'ן פערגלייך מיט איהם. ס'איז נאטירליך אויך דא אנ'אונטערשייד צווישען א מענשליך אויגען-גרונער און דעם גרונער פון א פערהארטעוועט אויג, וואס ווערט בענוצט צו פערשידענע מיסברויכען און געמיינהייטען. ווער ווייס — אפשר ביים בענוצען א העמער'ל, וועט דאס אויג אויך ארויסגעבען ביז איצט נישט בעקאנטע געהיימנישען, וועלכע עס ווינשען זיך אזוי די ת"ה דעפוטאטען, מיט דעם בכבוד'יגען אויסנאהם פון דעם אונפארטייאישען בלאק. אויב יענער גרונער פון אויג וועט רעדשפירען די געהעריגע אינסטרומענטען — וועט זיך אפשר אויסלערנען א ביסעל חרפה און אנשטענדיגקייט.

דער רעגירונגס-קריזיס

נאך אלץ נישט בעשטימט, וועלכע מיניסטארען ס'וועלען פערלאזען זייערע אמטען

ווארשא, 6. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) אין דער לאגע פון רעגירונגס-קריזיס איז נישט אריינגעטרעטען קיין שום ענדערונג, אין פערלויף פון עטליכע טעג וועלען פא-לויפיג קיין ווייטערדיגע ענדערונגען נישט פארקומען, ווייל דער מלוכה-פרעזידענט איז צוזאמען מיט זיין מזיטע ארויסגעפאהרען קיין ספאלא.

צוליב דעם וועלען אין די נאהענטסטע טעג אפילו נישט פארקומען קיין אונטערהאנדלונגען וועגען שינוים אין דער רעגירונג, דער מלוכה-פרעזידענט האט איצט אין זיינע הענד אלע פעדים פון די געפלאנטע ענדערונגען אין קאבינעט.

ווארשא, 6. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די ידיעה, וועלכע האט זיך בעוויזען, אז גענעראל קאנאקאווסקי זאל זוערען פרעמיער, — בעשטעטיגט זיך נישט. קאנאקאווסקי איז ארויסגערופען געווארען קיין ווארשא אין דינסט-אנגעלעגענהייטען.

פרעמיער בארטעל פירט ווייטער זיין ארבייט

ווארשא, 6. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) דער פרעמיער פראפ. בארטעל האט היינט אמטירט גאנץ-נארמאל, פארמיטאג האט ער אויפגענומען דעם פאזיצענדער פון „לעוויאטאן" וויעזשביצקי און דעם וויצע-פארזיצענדער לאורעשעוויטש.

דער פרעמיער האט אויך קאנפערירט מיט די מיניסטארען קוויאטקאווסקי און גראבינסקי און מיט דעם פרעזעס פון העכסטען אדמיניסטראטיווען-טריבונאל רוזשיצקי.

מאסקווער חלוצים קיין ארץ-ישראל

מאסקווא, 6. (יט"א טעלעגראפיש) פון מאסקווא זענען ארויסגעפאה-ען קיין ארץ-ישראל א גרופע פון 15 חלוצים. אין דער נאהענטסטער צייט וועלען ארויספאהרען ווייטערדיגע פארטיעס.

וועגן יודען-רעכט אין איטאליען

איז געשאפען געווארען א קאמיטעט

רוים, 6. (יט"א טעלעגראפיש) צוליב'ן אפמאך צווישען וואטיקאן און דער איטאליענישער מלוכה איז ארויסגעשוואומען געווארען די פראגע וועגן רעגולירען די רעכטליכע לאגע פון די יודען אין איטאליען.

ס'איז געשאפען געווארען א קאמיסיע פון 3 קריסטען און 3 יודען, וועלכע וועלען אויסארבייטען א נייעם געזעץ וועגען יודישען קהלה-וועזען אין איטאליען.

געשטארבען דער הוסטער רבי הרב ישראל יעקב לויפער

בראטיסלאווא. (יט"א) אין הוסט (קארפאטען-רוסלאנד) איז געשטארבען דער דארטיגער רבי, הרב ישראל יעקב לויפער. אין דער לויה האט זיך בעטייליגט אנ'עולם פון 10.000 חסידים פון קארפאטען-רוסלאנד, סלאוואקיי, רומעניען און פוילען

סענסאציאנעלער פראצעס וועגען אלטע דייטשע טויזענטער באנקנאטען

האמבורג, 3. (ספ. טעל.) די טעג האט דאס האמבורגער קרייז-געריכט בעטראכט פאלגענדען סענסאציאנעלען פראצעס.

די אנגעקלאגטע לוקאטשעווסקי און מילער האבען מיט דער הילף פון געפעלשטע דאקומענטען פון דייטשע רייכס-באנק, פון דייטשען פינאנץ-מיניסטער און פון מלוכה-פרעזידענט הינדענבורג בעשווינדעלט א סך האמבורגער בירגער, אינהאבער פון די אלטע טויזענדער באנקנאטען.

די דערמאנטע שווינדלער האבען איינגערעדט די קליענטען, אז מע קען בעקומען אויסגעצאהלט היפשע סומעס געלד פאר ד' אלטע 1000-טער באנקנאטען פון פאר דער מלחמה.

די אפגענארטע קליענטען האבען אויפ'ן סמך פון די געפעלשטע דאקומענטע ארויסגעשיקט קיין בערלין א דעלעגאציע אויסצופאישען אין מלוכה-באנק די אלטע טויזענדער, ד' אהאט זיי אבער דערווארט א ביטערע אנטוישונג. די מלוכה-באנק האט געענטפערט אז מען אל נאר נישט טראכטען וועגען ענטשעדיגונג פאר די אלטע באנקנאטען.

דאס האמבורגער געריכט האט פערמשפט די שווינדלער צו 1 יאהר מיט 9 חדשים תפיסה יעדערען.

בולגארישער קעניג בארים אין בערלין

בערלין, 6. (אטע) היינט איז אהער אנגעקומען דער בולגארישער קעניג בארים אין דער בעגלייטונג פון זיין סוויטע.

דער צוועק פון קעניג באריס'עס בעזוך אין דייטשלאנד איז א ריין-פריוואטער, ווייל ער דארף דא אונטערזוכט ווערען דורך דאקטוירים. פונ'עסטוועגען וועט קעניג בארים אויך בעזוכען דעם פרעזידענט הינדענבורג.

אונטערגעצונדען א יודישען בעאמטען

האבען 3 אנטיסעמיטישע ארבייטער אין רוסלאנד

ריגע, 6 (אטע) פון כארקאוו טיילט מען מיט, אז אין די דאנער קויהלען-גרובען האבען 3 אנטיסעמיטישע ארבייטער דער'הרג'עט א יודישען גרובען-קאנטראלער.

דער שרעקליכער אקט איז אויסגעפיהרט געווארען אויף אזא אופן: די דריי ארבייטער פעטאסאוו, באגאמאלאוו און פאדאביעראוו האבען דעם יודישען גרובען קאנטראלער סלעווין בעגאסען מיט נאפט און אינטערגעצונדען.

דאס שטאנד-געריכט האט די פערברעכער פערמשפט צו 1 יאהר טורמע יעדען.

50 טויטע, 60 פערוואונדעטע

בעת א באהן-קאטאסטראפע אין רומעניען

בוקארעשט, 6 (ספעצ. טעל.) דער שנעל-צוג וואס איז געגאנגען פון קישינעוו איז נעבען דער סטאציע באבא ארא פון די רעלסען. 3 וואגאנען זענען צעשמעטערט געווארען. ס'זענען פאראן 50 גע'הרג'עטע און 60 פערוואונדעטע.

אמעריקאנער בעל-יועץ דעוועי

לייקענט, אז ער זאל האבען זיך געמישט אין דער פוילישער רעגירונגס-פאליטיק

ווארשא, 6 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין דער ענגלישער פרעסע האבען זיך בעוויזען ידיעות וועגן דעם, אז דער אמעריקאנישער פינאנץ-בעל-יועץ ביי דער פוילישער רעגירונג דעוועי, האט אינטערווענירט ביים מלוכה-פרעזידענט וועגען די געפלאנטע רעגירונגס-ענדערונגען. צוליב דעם האט ה' דעווע פערעפענטליכט א קאמוניקאט, אז ער האט זיך קיינמאל נישט געמישט און וועט זיך נישט מישען אין דער אינערליכער פאליטיק פון לאנד.

אלע ידיעות וועגען זיין אינטערווענץ ביים מלוכה-פרעזידענט, וואס איז געווען אפגעדריקט אין דער אויסלענדישער פרעסע און איבערגעדריקט אין דער פוילישער פרעסע שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט.

18 — 20 גראד פראסט

שניי-זאווערוכעס אין פוילען

ווארשא, 6 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). פון ווילנער, נאווא-גרודקער און ביאלאוויעזשער געגענד קומען אן ידיעות וועגען גרויסע פראסט און שניי-זאווערוכעס.

אין ווילנער געגענד איז אין די פערגאנגענע 2 נעכט געווען 20 גראד פראסט; אין נאווא-גרודקער געגענד — 18 גראד; אין ביאלאוויעזשער — 19 גראד. אומעטום פאלט א געדיכטער שניי וועלכער דערגרייכט ביז א מעטער די הויך.

געוו. קאמוניסטישער דעפוטאט פער'משפט אויף 5 יאהר טורמע

סאסנאוויץ, 6 (טעלעפאניש) אין סאסנאוויצער קרייז-געריכט איז פארגעקומען א פראצעס געגען דעם געוו. קאמוניסטישען דעפוטאט באטשינסקי, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין פיהרען א פראפאגאנדע-טעטיגקייט און אין פאהרען קיין רוסלאנד אויף א קאנפערענץ צום קאמינטערן.

דאס געריכט האט פער'משפט באטשינסקי'ן אויף 5 יאהר שווערע טורמע און צו פערלירען די רעכט.

100,000 דונאם ערד אין עבר-הירדן בעדעקט מיט הייזשעריק

ירושלים, 4 (י.ט.ט.) אין צפון טייל פון עבר-הירדן אין דיסטריקט אזשלאון זענען אריינגעדרינגען גרויסע מאסען הייזשעריקען, וועלכע האבען בעדעקט א שטח פון 100,000 דונאם ערד.

ציהונג פון דער 18-טער מלוכה-לאטעריע

5-טער קלאס — 23-טער טאג

15,000 זל. נ' 50257, 126640.
5,000 זל. — 52342.
3,000 זל. — 2431.
2,000 זל. — 40336, 41525, 61551, 72048, 90267, 110664, 114116, 135170.
1,000 זל. — 14663, 16003, 16204, 19798, 24445, 30892, 40132, 43218, 52510, 58560, 69784, 81313, 91866, 123164, 136231, 150878, 154876.
600 זל. — 3823, 5155, 24811, 36249, 41613, 41993, 42150, 42265, 51847, 58629, 63220, 64950, 66556, 76485, 76832, 80611, 93766, 100430, 100918, 110195, 118414, 124907, 132888, 141769, 145936, 148764, 156704, 157352, 160843, 161598, 165944, 167052, 172461, 173125, 174004.

24-טער טאג

60,000 זל. נ' 70991.
5,000 זל. — 95073, 123504.
3,000 זל. — 121735, 146325.
2,000 זל. — 156646.
1,000 זל. — 38712, 46271, 46688, 56844, 83082, 87463, 93219, 104310, 112381, 127749, 151011, 153978.
600 זל. — 8944, 9371, 11187, 26092, 44399, 47351, 55718, 59547, 68870, 75172, 77785, 88549, 97551, 103186, 113436, 116015, 116810, 125470, 130531, 137475, 170532, 170606.

Dr. med.
GRZEGORZ ROZENBERG
ספעציאל ארצט
פאר מאגען-, קישקע-, לעבער- און אינערליכע קראנקהייטען
GDAŃSKA 44 (דלוגא), tel. 24-44
נעהמט אן פון 11¹⁵ ביז 12³⁰ מיטאג און פון 6 ביז 8 אין אוונד.

עפּאכעז-שעווראלעט

איז דער געשיכטע פון שעווראלעטעז וועלכער איז פערזעהען מיט א 6-צילינדערדיגעז מאטאר

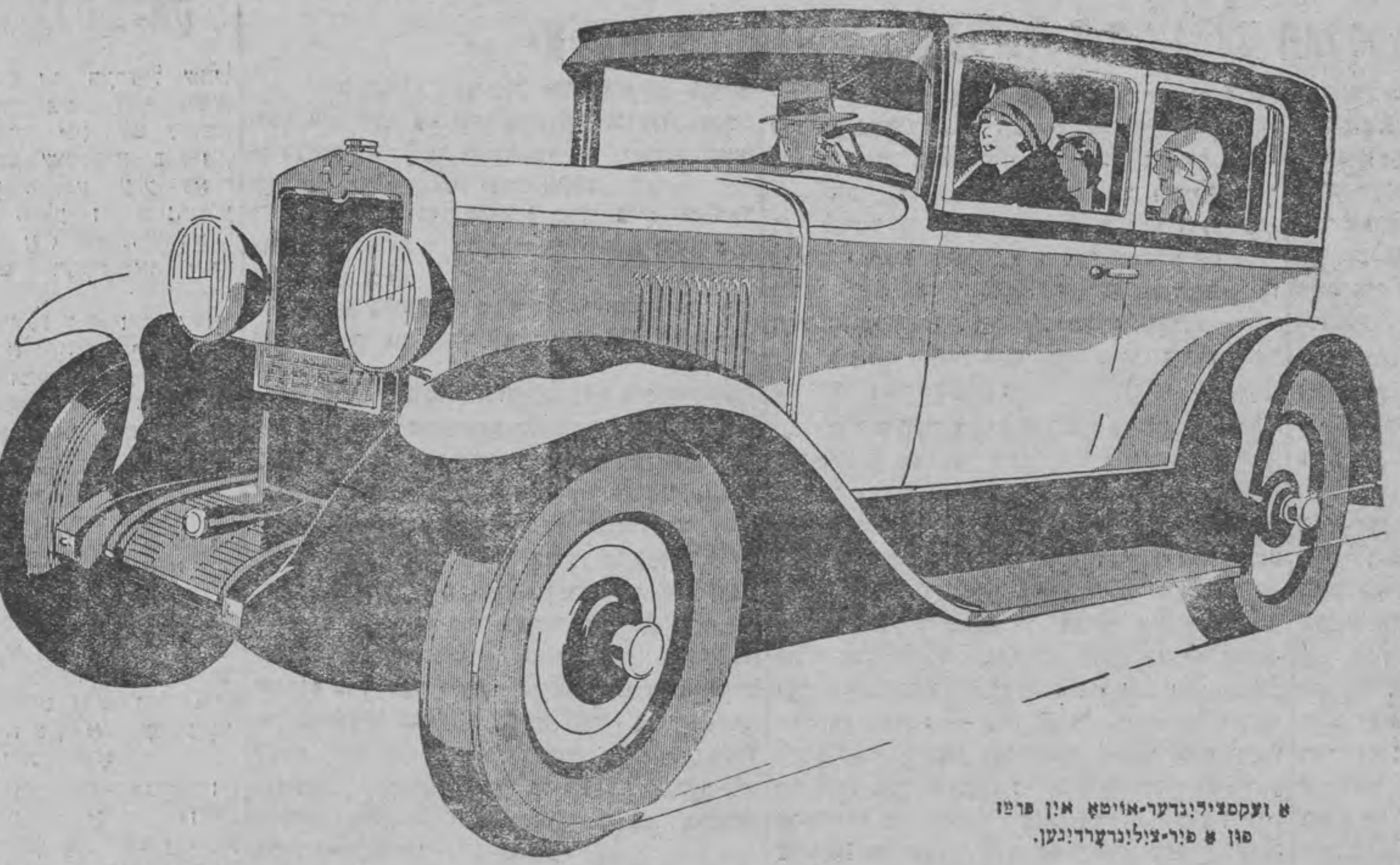

א זעקסצילינדער-אויטא אין פרייז פון א פיר-צילינדערדיגען.

א דאנק דעם, וואס אויפ'ן מארק ווערט ארויסגעלאזט א נייער 6-צילינדער-מאדעל, וועט דאס יאהר 1929 אריין אין דער געשיכטע פון שעווראלעט מאטאר קאמפאני. קיינמאל האט מען נאך נישט פערקויפט קיין אויטא'ס פון אזא קלאס צו אזא נידריגען פרייז. דער נייער מאדעל איז באמת א סענסאציע, וועגען וועלכער עס רעדט די גאנצע וועלט.

דער צונאמען „עפּאכען", וואס איז געגעבען געווארען דעם נייעם מאדעל, איז נישט קיין איבערראשונג. דער שעווראלעט פון יאהר 1929 שטעלט מיט זיך פאר א גרונד-ענדערונג אין דער ענטוויקלונג פון אויטאמאביליזם. סאיז שווער צו גלויבען, אז דאס איז אן'אויטא, וואס ווערט אויסגעארבייט מאסענווייז.

נייער מאָטאָר.

דער פרינציפיעלער חדוש פון נייעם מאדעל איז דער 6-צילינדערדיגער מעכטיגער מאטאר, וועלכער שטעלט מיט זיך פאר דאס לעצטע ווארט פון אויטאמאביל-טעכניק. דער דאזיגער מאטאר מיט אן'אויבערשטער אויפלעזונג איז א רעזולטאט פון פיריאהריגע עקספערימענטען און פראבעס, וואס זענען דורכגעפיהרט געווארען אין די לאבאראטאריעס און עקספערימענטאל-געביטען פון דזשענעראל מאטארס. העכער הונדערט טיפען 6-צילינדערדיגע מאטארען זענען אויסגעפּערטיגט געווארען און מיט זיי זענען געמאכט געווארען פיל פראבעס, איידער עס איז ענטגילטיג אנגענומען געווארען דער מאטאר, וואס ווערט איצט אנגעווענדט אין די נייע שעווראלעט-מאדעלען.

די קראפט פון מאטאר, וואס איז פערגרעסערט געווארען אויף 32,8% אין פערגלייך מיט'ן פריהערדיגען מאדעל, איז גלייך 46 קמ. ביים טארמאז, ביי 2600 שוואונגען אין א מינוט. די מאקסימאלע שנעלקייט פון אויטא איז אויף דעם אופן פערגרעסערט געווארען אויף 20 פראצענט.

נייע אויסבעסערונגען.

דאס סיסטעם פון בענזין-צופלוס איז בעדייטענד פערפולקאמט געווארען. דער בענזין ווערט פון הויפּט-באסיין מיט א פערגרעסערטען אויפנעהם פון 41,64 ליטער צוגעשטעלט דורך א זויג- און דרוק-פאמפע. וואס איז פערזעהען מיט א ספעציעלען גלעזערנעם פילטער, וועלכער פערהאלט אלערליי אומריינקייטען, וועלכע עס ענטהאלט דער בענזין.

די אנווענדונג פון א ספעציעלער פאמפע ביים קארבוראטאר, וועלכע שטעלט צו א צוגאב-סכום בענזין מיט'ן מאמענט, ווען מיר דריקען ראפּטום אן אויפ'ן אקצעלעראטאר, פערגרעסערט די אקצעלעראציע אויף 21% אין פערגלייך מיט'ן פריהערדיגען מאדעל.

א ספעציעלע אויפמערקזאמקייט פערדינט די פערפולקאמונג פון דער דירעקטער און אויטאמאטישער איינאיילונג.

די נייע פערפולקאמטע טארמאזען אויף פיר רעדער ווירקען גלייכמעסיג ביי א לייכטען אויפדרוקען אויפ'ן פעדאל. דער קארבען-וואל, וואס איז אויסערגעוועהנליך שטארק געבויט פון געהאמערטען שטאהל, ווערט סטאטיש און דינאמיש געהאלטען אין גלייכגעוויכט און גיט זיך נישט אונטער דער וויבראציע אפילו ביים שנעלסטען פאהרען.

נייע קאַראָסעריעס.

די נייע פישערס קאראסעריעס, וועלכע זענען מעהר גרויס און מעהר אויסגעצויגען ווי ביי די פריהערדיגע מאדעלען, מאכען א העכסט עסטעטישען איינדרוק. זייער אויסערליכער אויסזעהן קאן צופרידענשטעלען אפילו דעם איבערקלייבערישסטען קענער. דער אויסערגעוועהנליך טרעפליכער צוקלייב פון קאלירען, מיט וועלכע די דאזיגע אויטאס זענען געפארבט, מאכט העכער זייער עלעגאנץ. די אויסגעצויגענע נידריגע ליניעס, כראמירטע ארנאמענטאציע, ברייטע פעררונדיגטע בלאטע-אפשיבערס, הויכע מאסקע, דאס אלץ גיט צו די דאזיגע אויטאס א לוקסוס-אויסזעהן.

די אינערליכע אויספערטיגונג פון די נייע שעווראלעטען איז אהן פארוואורף. די ברייטע בעקוועמע זיץ-ערטער זענען בעדעקט מיט געשמאקפולע, דויערהאפטיגע מאטעריעס, וועלכע הארמאנירען מיט די קאראסעריעס פון געגעבענעם אויטא. צווישען די זיץ-ערטער איז איבערגעלייגט א סך פרייע פלאץ פאר די פיס. די ברייטע פענסטער-ראהמען עפענען א ברייט אבסערווירונגס-פעלד.

אין די נייע שעווראלעטען איז צווישען אנדערע איינגעפיהרט געווארען זעהר א וויכטיגע אויסבעסערונג — א בעוועגליך זיץ-ארט פונ'ם פיהרער. דאס זיץ-ארט קאן איבערגערוקט ווערען אפילו בעת'ן פאהרען מיט דער הילף פון א קליינער, קורצער קארבע.

אנ'עפעקטפול נייעס אין שעווראלעט פון יאהר 1929 זענען אויך די פאדערשטע לאמטערנס, וועמענס אויסזעהן עס האט פיל געוואונען אין נייעם מאדעל, כדי מ'זאל קאנען גאנץ פריי נידריגער מאכען די ריכטונג פון ליכט האט מען אין די נייע לאמטערנס פון שעווראלעט צוגעמאכט ביי דער לינקער זייט פון פעדאל א ספעציעלען איבערשאלטער, וועלכער פונקציאנירט ביים אנדריקען מיט'ן פוס.

אלע מאדעלען זענען פערזעהן מיט א ווארנונגס-לאמפ „סטאפ" און מיט א שטארקען ליכט. דער גריף פאר דעם רעזערוו-ראד געפונט זיך פון אונטען.

ענדליך זענען אלע מאדעלען פערזעהען מיט בעוואוסטע היבראולישע אמארטיזאטארען פון סיסטעם „לאוודזשאי", וועלכע גאראנטירען א בעקוועהם און געפאהרלאז פאהרען אויף די ערגסטע וועגען. די דאזיגע אמארטיזאטארען פון אייל-סיסטעם זענען אויסגעצייכענט בעקאנט אין דער גאנצער אויטאמאביל-וועלט און ווערען בענוצט ביי די טייערסטע אויטא'ס.

אין רשות פון קויפער געפינען זיך זיבען פערשידענע מאדעלען פון די פישער-קאראסעריעס. דאס זענען: פאעטאן, ראדסטער, קאטש, קופע, סעדאן, ספארט קאבריאלעטאי, קאנווערטיבל לאנדא. יעדער איינער וועט צווישען די דאזיגע מאדעלען געפינען אנ'אויטא, וואס איז פאר איהם פאסיג.

בעפרידיגענדיג אזוי ארום אלע געשמאקען און פאדערונגען, איז דער עפּאכען-שעווראלעט צוגענגליך פאר דעם ברייטסטען עולם, ווייל א דאנק די פערלייכטערטע צאהלונגס-בעדינגונגען, שטעלט נישט פאר מיט זיך דאס איינשאפען זיך פון אזא אויטא קיין שום שוועריגקייטען, דאס גלענצענד ארגאניזירטע בעדינונגס-סיסטעם און די יעהרליכע גאראנטיע זיכערען די דויערהאפטיגקייט און אומגעשטערטע פונקציאנירונג פון דאזיגען עפּאכע-אויטא.

אין די נאהענטסטע טעג וועט זיך בעווייזען אנ'אנאנס, וואס וועט מודיע זיין וועגען ערשיינען אויפ'ן מארק פון א נייעם זעקס-צילינדערדיגען לאסט-שעווראלעט.

CHEVROLET

GENERAL MOTORS W POLSCE, WARSZAWA

יאָרג. „נייער פאָלקסבלאַט” יאָרג.
7 אפּריל 1929 — 7 אפּריל 1929

דער קריזיס
און דער רעגירונגס-בלאָק

מיט'ן רעגירונגס-קריזיס איז דערווייל שטיל געוואָרען. דאָס הייסט אָבער בשום אופן נישט, אַז דער קריזיס איז ליקווידירט און וועט בלייבען ביים אַלטען. דאָס איצטיגע שטילקייט 'בשוויגס,! להיפוך, אַז די ענדערונגען, וועלכע וועלען פאָר־קומען אין דער רעגירונג, וועלען זיין גרינדליכע און ראַדיקאַלע או זכרי דאָס אַרויסצופיהרען דאַרף מען האָבען צייט אויף ישוב הדעת און אויף צוגרייטען דעם באָדען.

ביי די אַמאָליגע רעגירונגס - קריזיסען, פאַר מאַי 1926 איז פאָרגעקומען אַ מעהר־ווייניג אָפענער האַנדעל צווישען די גרופּירונגען אין סיים, איצט איז אין עצם גאָרנישט בעסער, דער האַנדעל קומט ווייטער פאָר, אָבער נישט אָפען אין סיים, נאָר אין געהיים צווישען די פערשידענע גרופּען, וואָס געהען אַריין אין דעם רעגירונגס-בלאָק.

מיר האָבען שוין נישט איינמאָל אָנגעוויזען, אַז די געפּלאַנטע ענדערונגען אין דער רעגירונג זענען אַ פועל־יוצא נישט פון דער סיים־אָפּאָזיציע, נאָר פון דעם אַלגעמיינעם קאַמף אינ'ם רעגירונגס-בלאָק, וועלכער בעשטעהט פון גרופּען מיט פערשידענע אידעאָלאָגיעס און שטרעבונגען. און ווער ס'לייענט אויפמערקזאַם די פערשידענע סאַנאַציע־אָרגאַנען וועט זיך גאַנץ לייכט אָנשטויסען אויף די טיפע מיינונגס-פערשידענהייטען וואָס הערשען אין דעם „איינהייטליכען” רעגירונגס-בלאָק.

די אַרטיקלען וועגען דער רעגירונגס-קריזיס אין „גלאָס פּראַווידי”, ווילנער „סלאָווא”, „רזעטש פּאָלסקי”, „טשאַס”, „קוריער פּאָראַנני” און אַנדערע סאַנאַציע־אָרגאַנען געהען אַרויס בנוגע דעם רעגירונגס-קריזיס פון גאַנץ אַנדערע הנחות און זעהען די ליקווידאַציע פון דעם קריזיס אין אַ גאַנץ אַנדער רער פּלעכע.

פערשידענע גרופּען אין סאַנאַציע־לאַגער פיהרען צווישען זיך איצט אַ קאַמף וועגען דער מאַכט אין לאַנד. צו דער ערשטער גרופּע געהערען די ליבעראַל־דעמאָקראַטישע עלעמענטען צווישען זיי אויך דער פּרעמיער באַרטעל. די ראַזיגע גרופּע זעהט אַ מעגליכקייט פון אַ געוויסער צוזאַמענאַרבייט מיט'ן סיים. אַז די קאָנסטיטוציע זאָל קענען געענדערט ווערען דורכ'ן סיים אַליין און איז אויך גרייט ביי יעדען בעדינגונגען עניין צו קומען אין אַ פערשטענדיגונג מיט אַ געוויסער סיים־גרופּע, כדי צו בעקומען אין יעדען פאַל אַ מעהרהייט אין סיים.

ס'איז כמעט ווי זיכער, אַז די ראַזיגע גרופּע וועט ראַסמאַל נישט זיגען.

אַ שטאַרקע קאַמפּאַניע געגען דער גרופּע פון פּרעמיער באַרטעל פיהרען די אַזוי־גערופענע פּולקאָווניקעס אונטער דער אָנפיהרונג פון די ה"ה סלאַוועק, פּיעראַצקי, שוויטאַלסקי ביי דער אונטערשטיצונג פון אַ טייל קאָנסערוואַטיסטען — טאַרנאָווסקי, פּיאַסעצקי א. אַ.

דער זיג פון דער ראַזיגער גרופּע וואָלט געהייסען ד יפערשאַרפונג פון די בעציהונגען צווישען סיים און דער רעגירונג. ס'וואָלט געהייסען דאָס שאַפען פון אַ רעגירונג פון אַ שטאַרקער האַנד מיט אַלע קאָנסעקווענצען ביז צום פונאַנדערלאָזען דעם סיים.

צוליב דער ווירטשאַפטליכער לאַגע אין לאַנד און צוליב דער לאַגע פון פּוילען אין דער אונטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק איז דער מלוכה־פּרעזידענט געגען אַזאַ ליקווידאַציע פון קריזיס, וועלכע וואָלט נאָר פערשאַרפט די לאַגע, טאַקע צוליב דער ראַזיגער סיבה איז געקומען די פערשלעפּונג אין דער רעאַליזיע פון שאַפען די נייע רעגירונג.

דערווייל האָט זיך פון רעגירונגס־בלאָק אַרויסגערוקט אַזאַ מין קאָמפּראָמיס־קאָנצעפּציע, וועלכע ווערט אונטערשטיצט מצד דער ווירטשאַפטליכער גרופּע אינ'ם בלאָק. די ראַזיגע גרופּע זעהט פאַר אַלס פּרעמיער דעם גענעראַל קאָנאַקאָזסקי, אַלס האַנדעלס־מיניסטער גליוויץ און זאָלס פינאַנץ־מיניסטער דעם געוו. מיניסטער קלאַרנער, די ראַזיגע רעגירונג וואָלט אויך נישט געהאַט קיין שום סענטימענטען פאַר'ן סיים און וואָלט זיך זיין דעה נישט גערעכענט אין ווירטשאַפטליכע פראַגען. די רעגירונג פון גענעראַל סאָנקאָזסקי וואָלט געווען אין אַ קלענער מאָס אַ מילדערונג פון דעם פּולקאָווניקעס־סיסטעם.

די עצם־רעזיציע ליגט אָבער אין די הענד פון מאַרשאַל פּילסודסקי, וועמענס מיינונג איז די גאַנצע צייט פון קריזיס נישט בעקאַנט. אפשר וועט ברענגען אַן אויפקלערונג דער נייער אינטערוויו פון מאַרשאַל פּילסודסקי, וועלכער איז אָנגעקינדיגט דורך איינגע סאַנאַציע־בלעטער.

ר.

דער בעקאַנטער רעכטס-קענער
י. איינפעלד
ווינט איצט אויף פּעטריקאָווער 31.
שפּרעכשטונדען טעגליך פון 5—8 אָוו.
בעמט אויך אונטער דורכצופיהרען אין אורדיס־צדיכטען די שווערסטע סכסוכים געוויסענשאַפט

בעלגישע גרוסען
(אַ בריף פון בריסעל ספּעציעל צום „נייעם פאָלקסבלאַט”)

די בעלגישע רעגירונג שטעהט איצט פאַר אַ נסיון מיט דעם אָפּזאָגען סאָוויעט-רוסלאַנד אַנטייל צו נעהמען אין דער אויסשטעלונג, וועלכע קומט פאָר אין בעלגיען אין יאָהר 1930.

הגם ס'איז נאָך קנאַפּ אַ יאָהר צייט צו דער אויסשטעלונג אָבער די פּאָרבערייטונגען זענען שוין אין פולען ברען.

ווי מ'שמועסט, וועט די אויסשטעלונג בעזוכט ווערען פון לערך אַנדערהאַלבען מיליאָן מענשען.

אַ גאַנצע רייה מלוכות וועלען אויף איהר זיין פאַרטרעטען, אַ חוץ סאָוויעט-רוסלאַנד. הגם די מאָטיווען פונ'ם אָפּזאָג זענען פּשוט'ע — בעלגיען האָט נאָך אָפיציעל נישט אַנערקענט סאָוויעט-רוסלאַנד,—אָבער די סיבות זענען אפשר אַביסעל טיפערע. די רעכטע צייטונגען אַליאַרמירען כסדר, אַז בעלגיען, זאָל נישט פער'שכור'ט ווערען פון דעם גרויסען 100-יאָהריגען יובל צו דער בעפרייאונג פון דער האָלענדישער הערשאַפט. דאָס בעלגישע פאָלק מוז שטעהן אויף דער וואַך, און אָפּהיטען די ריינקייט און גאַנצקייט פון דער מלוכה. הכלל סאָוויעט-רוסלאַנד וועט אין דער אויסשטעלונג נישט אַנטייל נעהמען, ווען אפילו נאָך טויזענדער לינקער אַרטיקלען זאָלען קומען פונ'ם צווייטען צד. בעשלוס בלייבט בעשלוס!

נאָך דעם לעצטען אַקט פון נישט צולאָזען סאָוויעט-רוסלאַנד צו דער אויסשטעלונג, וועלכער טראָגט אַ ריין פּאָליטישען כאַראַקטער, איז געקומען אַ נייער פּאָליטישער ענין, וועלכער איז דאָ ערשט נישט לאַנג ברייט אַרומגערעדט געוואָרען אין אַלע פּאָליטישע קרייזען, און וועלכער וועט ברענגען צו גאָר ערנסטע פאָלגען:

כידוע געפינען זיך אין דעם קליינעם בעלגיען עטליכע צעהנדליג טויזענדער „פרעמדע” וואָס האָבען זיך שוין כמעט איינגעבירגערט אין לאַנד.

הגם די בעלגישע רעגירונג בעציהט זיך גאָר לאַיאַל צו די גייע שכנים, וועלכע זענען בעצייכענט מיט'ן נאָמען „פרעמדע” שטערט עס איהר אָבער נישט, פון צייט צו צייט צו דערמאָנען, אַז דאָס דעצידירענדע וואָרט געהערט איהר.

און אָט וועגען דעם איז כדאי זיך אַביסעל ברייטער אָפּצושטעלען:

מיט אַ וואָך צוריק איז אין פּאַרלאַמענט פאָרגעקומען אַ שאַרפער אינצידענט צווישען דעם קאָמוניסטישען דעפּוטאַט דזשאַק מאָט און אויסערן-מיניסטער זשאַנסאָן. דער אינצידענט איז געקומען דערפון, וואָס 6 איטאַליענער זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען פון בעלגיען צוליב דעם, וואָס זיי זענען אויך פון דייטשלאַנד, פּאַריז און, לעצטענס, פונ'ם שכנישען לוקסעמבורג אַרויסגעשיקט געוואָרען. דער קאָמוניסטישער דעפּוטאַט דזשאַק מאָט, האָט געפרעגט: — „ווי לאַנג נאָך וועט אונזער קליין לאַנד פּרובען נאָכטאַנצען די גרויסע מלוכות? ווי לאַנג נאָך וועלען די אַלע אַריינגעוואַנדערטע אַרבייטער פעררעכענט ווערען פאַר פרעמדע? שוין צייט אויפצוגעבען דעם שפּיל מיט פייער. אַזוילרעכט מוז געגעבען ווערען”!

דערויף האָט דער אויסערן - מיניסטער זשאַנסאָן געענטפערט: — „בעלגיען איז אַלע מאָל געווען פריינדליך צו „פרעמדע”, און פריינדליך וועט די רעגירונג אויך זיין אויף ווייטער. „פרעמדע” קאָנען קומען אין בעלגיען. די טויערען האָבען מיר נאָך ביז היינט נישט געשלאָסען. אָבער... פון דעם איז נישט געדרונגען, אַז די בעלגישע ר... רונג וועט טאָלערירען דאָס מישען זיך פון פר... דע אין דער בעלגישער פּאָליטיק. קיין פּאָליטי... מקום מקלט וועלען מיר נישט מאַכען פון בעלגי... גאָר שאַרף וועט זיך די רעגירונג ענטקעגען-ש... לען אָט אַזעלכע מעשים... און — גאַנץ בער... טיגט איז געווען דאָס אַרויסשיקען פון די ז... פרעמדע”.

הגם מ'ר זענען אין דער לעצטער צייט ... געוואוינט געוואָרען צו אַזעלכע אָנזאָגען, מוז ... אַזאַ ענטפער פעררעכענט ווערען פאַר אַ נ... פּרוב פון דער בעלגישער רעגירונג. ווייל מ'ווי... נישט, אויב אַזאַ כשרות וועט זיך בעגרעני... בלויז אין איינצעלנע פאַלען. איינס איז קלאָר... האָט זיך אַ וואַקעל געטון דער צעמענט פון ... נייער נעסט, וועלכע אויך מיר, יודישע אימיגר... טען הויבען אָן צו בויען.

אויך דאָס לעבען ביי דער יודישער בעו... קערונג איז נישט שטאַרק פרייליך. די „ז... גוטע יאָהר” הויבען אָן ביסלעכווייז פערשוואונ... דער קליינהענדלער ווערט איינציגווייז צערי... פון דעם שרעקליכען קריזיס. וועלכער הע... היינט צו טאָג אין בעלגיע. די קאָנקורענץ ... שען די קליין - הענדלער איז אַ שרעקליכער. די גרויסע סוחרים איז די לאַגע אויך נישט... בעסער, און, ממילא רופט עס זיך שטאַרק... אויף די אַרבייטער. די אַרבייטסלאָזיגקייט ... וואַקסט זיך, דער עלענד איז געוואַלטיג. און ... זיכטען אויף בעסערע צייטען — ווער קאָן ... ובּיאות?

א. דאָר...

בלוטיגע טראַגעדיעס אין 2 יודישע פאַמיליעס אין ווין

אַזעלכע בלוטיגע טראַגעדיעס, וועלכע האָבען זיך לעצטענס אָפּגעשפּילט אין יודישע פאַמיליעס אין ווין, האָט מען שוין לאַנגע יאָהרען נישט געהערט. עס איז זעהר כאַראַקטעריסטיש, אַז דאָס פיינע, ריינע יודישע פאַמיליען־לעבען איז די לעצטע יאָהרען צושטערט געוואָרען. דאָס נעהמט זיך דערפון, וואָס פיל פערמעגליכע יודען זענען פעראָרימט געוואָרען. מען איז דעריבער געוואָרען שרעקליך נערוועז אין אַזעלכע פאַמיליעס, און עס ברעכען אויס צוליב דעם שרעקליכע טראַגעדיעס.

פאָטער ערמאָרדעט די מוטער פאַר'ן זוהן אין די אויגען

אין דער איגל גאַס האָט געוואוינט דער געוועזענער רייכער יוד, מיכל ווייס מיט זיין פאַמיליע.

מיכל ווייס איז אין די מלחמה־יאָהרען זעהר רייך געוואָרען דורך שפּעקולאַציעס אויף דער בערזע. ער האָט זיך געקויפט אַ הויז, אַן אויטאָמאָביל, און זיין פרוי, צילי, איז געזען איינגעטונקען אין גאָלד און אין בריליאַנטען.

די רייכקייט אָבער האָט נישט לאַנג אָנגעהאַלטען, און ער איז אין אַ קורצער צייט געוואָרען אַ גרויסער אָרימאַן. ווייס האָט דעם קלאַפּ נישט געקענט אַריבערטראָגען, און ער האָט ערקלערט, אַז ער וועט בעגעהן זעלבסטמאָרד. ער האָט אָבער געוואָלט, אַז זיין פרוי, צילי זאָל צוזאַמען מיט איהם אויך שטאַרבען. ער איז געוואָרען אַ אַ אָרימאַן, אַז מעהר ווי די קליידער אויפ'ן לייב האָט ער נישט פערמאָגט. די בעלי־חובות האָבען ביי איהם אַוועקגענומען דאָס הויז, די פּראַכטפולע וואוינונג, דאָס צירונג, די אויטאָמאָבילען א. אַז.וו. אַז די פאַמיליע האָט געמוזט נעהמען לעבען אין קליינעם פינסטערען צימער אין פּראַטער. צו עסען איז אויך נישט געווען וואָס, און ווייס האָט אַלץ געפאָדערט פון זיין פרוי, אַז זיי זאָלען צוזאַמען מאַכען אַ סוף צו זייער לעבען. די פרוי און זייער זוהן אַדאָלף האָבען דעם פאָטער געזוכט צו טרייסטען און בערוהיגען. עס וועלען נאָך קומען בעסערע צייטען — האָבען זיי גע'טענה'ט.

מיכל ווייס האָט זיך אָבער נישט געלאָזט טרייסטען.

— דאָס לעבען האָט פאַר מיר זעהר קיין זין נישט — האָט ער ערקלערט.

ווייס האָט גענומען מאַכען אַ גיהנום אין שטוב. ער האָט פיל מאָל געשלאָגען זיין פרוי און כסדר געפאָדערט, אַז זי זאָל איינוויליגען מיט איהם צו בעגעהן זעלבסטמאָרד.

— רו האָסט — האָט ער גע'טענה'ט צו זיין פרוי — צוזאַמען מיט מיר זיך געבאָדען אין רייכקייט און אין לוקסוס, איצט מוזטו צוזאַמען מיט מיר שטאַרבען. איך קאָן נישט חולדען, אַז איך זאָל אַליין שטאַרבען און דיך איבערלאָזען אַן אָרימע אַלמנה.

(אַ בריף פון ווין)

ביטען. זי האָט זיך אָפּגעזאָגט אַ בעשעפטיגונג. זי איז געגאַנגען רוימען שטובען, אַבי צו פערדינען אַ שטיקעל ברויט.

אָט דער צושטאַנד האָט מיכל ווייס'ן אַריינגעבראַכט אין נאָך אַ גרעסערער אויפרעגונג.

— מיר איז ליבער, אַז דו זאָלסט שטאַרבען איידער דו זאָלסט וואַשען פרעמדע פּאָדלאָגעס,— האָט ער גע'טענה'ט צו זיין פרוי.

— אַרבייט, מיין ליבער מאַן, איז קיין שאַנדע נישט. אמת, איך בין דאָס נישט געוואוינט, ווייל אין מיין הויז האָב איך אַליין געהאַלטען דינסטען, וועלכע האָבען אויף אונז געאַרבייט, אָבער וואָס קאָן מען מאַכען, אַז מען ווערט פעראָרימט? אַלץ בעסער, ווי דער טויט.

די פרוי האָט מורא געהאַט מיט איהם אַליין צו זיין אין שטוב. זי איז מאַנכמאָל לאַנג נישט געשלאָפען. זי האָט זיך שרעקליך געפּלאָגט. איהר לעבען איז געוואָרען אַן אמת'ער גיהנום — ביז עס איז געקומען דער שרעקליכער סוף.

דאָ נישט לאַנג איז מיכל ווייס'ס זוהן, אַדאָלף, וועלכער האָט בעקומען אַ שטעלע, שפּעט אין דער נאַכט אַהיימגעקומען און זיך געלעגט שלאָפען. ער איז געשלאָפען אין זיין צימער, וואו עס זענען אויך געשטאַנען די בעטען פון פאָטער און מוטער. אַדאָלף האָט זיך אויפגעכאַפּט פון שלאָף און דערהערט, ווי דער פאָטער וועקט די מוטער:

— נו, צילי, שטעה שוין אויף, עס איז שוין צייט, צילי!..

— אָ, איך וויל נישט, — האָט זיך די מוטער געבעטען, — איך קאָן נישט... איך וויל נישט...

אַדאָלף ווייס איז געזען מיד פון דער אַרבייט און ער איז באַלד ווידער איינגעשלאָפען עס האָט זיך איהם אויסגעדאַכט אין האַלבען שלאָף, אַז דער פאָטער וועקט די מוטער צו געהן זאָגען סליחות אין שוהל, און אַז די מוטער וויל נישט אויפשטעהן, און אַדאָלף ווייס איז ווידער איינגעשלאָפען.

פּלוצים האָט אַדאָלף, ווי און חלום, דערהערט אַ שאָס פון אַ רעוואָלווער. ער איז גיך אַראָפּגעשפּרונגען פונ'ם בעט און דערזעהען, ווי דער טאַטער שטעהט מיט אַ רעוואָלווער אין האַנד און שיסט אויף דער מאַמען.

— טאַטע, וואָס טוסטו?! — האָט אַדאָלף אַ געשריי געטון. ער איז צוגעלאָפען צו דער טיר, זי געעפענט און גענומען שרייען געוואַלד.

מענשען זענען זיך צוזאַמענגעלאָפען, מ'איז אַריין אין צימער. אָבער עס איז שוין געווען צו שפּעט; מיכל ווייס האָט מיט דעם זעלבען רעוואָלווער זיך אַריינגעשאָסען אַ קויל אין קאָפּ.

...

דעם יונגענמאַן, וועלכער איז געזען דער פו זרער שרעקליכער בלוטיגער דראַמע פון כאַ...ער און מוטער.

זוהן שטעכט דעם פאָטער

אַ צווייטע בלוטיגע פאַמיליען־דראַמע זיך נישט לאַנג אָפּגעשפּילט אין ווין. אוי... טראַגעדיע איז אַ זעהר כאַראַקטעריסטישע ... דעם צושטאַנד פון יענע יודישע פאַמיליעס, ... וועלכע דורך בערזע־שפּעקולאַציעס אויף אַ ק... צייט רייך געוואָרען און דאַן איבער נאַכט אָרימט געוואָרען.

פערדינאַנד אָרטמאַן, אַן אָרימער יודישער ... גענט, איז פאַר אַ פּאָר יאָהר אַזוי רייך געוו... פון פערשידענע שפּעקולאַציעס, אַז ער האָ... געקויפט נישט נאָר צוויי ווילעס און צווי ... נאָר אויך אַ רייכע גרויסע דייטשע באַנק ... ווין.

אָרטמאַן האָט גענומען שפּילען אַ ... ראָלע אין די קאַפּיטאַליסטישע קרייזען פון ... ער האָט גענומען מאַכען געשעפטען מיט שילר'ען, און עס האָט איהם אַלץ מעהר און אָפּגעגליקט. זיינע געוואַלדיגע פערמעגענס געוואַקסען פון טאָג צו טאָג.

אַלס גרויסער קאַפּיטאַליסט, איז ער גע... אין דער געזעלשאַפט פון די „הויכע פענכ... צווישען די אַריסטאָקראַטען, און ער האָ... פערליבט אין אַ קריסטליכער אַריסטאָקראַ... אַלמנה, וועלכע האָט געהאַט אַ צעהן־יאָהריג... געל פון איהר ערשטען מאַן, אַ באַראָן.

אָרטמאַן האָט זיך גע'שמד'ט און אָנגע... דעם קאַטוילישען גלויבען און נאָכדעם גע... מיט דער באַראָנעסע.

אַ שטיק צייט האָט זיין אַריסטאָקראַטיש... און איהר זוהן געלעבט ביי איהם אין גרעסטע... קום. אָרטמאַן האָט זיין פרוי געקויפט אַ מ... פּראַכטפולען פּאַלאַץ און זיין שטיף־זוהן, ... גען הערמאַן, האָט ער געגעבען אַן ערציהו... אַ פּרינץ.

אָבער פּלוצים איבער נאַכט איז פער... אָרטמאַן געוואָרען אַ קבצן. ער האָט זיך פער... קולירט, און זיינע אַלע פערמעגענס זענען ... גאַנג אַוועק מיט'ן רויך, זיין באַנק האָט גע... די געשעפטען האָבען באַנקראָטירט און ... איז געוואָרען אַן אָרימאַן. פון די ווילעס און ... צען האָט ער געמוזט אַריינקלייבען זיך אי... אָרימער וואוינונג, און אָרטמאַן, וועלכער איז ... נעכטען געווען אַ האַלבער ראָקפעלער, האָט ... שוין געמוזט אָננעהמען אַ שטעלע אַלס ... בעאַמטער און ער האָט פערדינט קוים ... שטיקעל ברויט.

זיין אַריסטאָקראַטישע פרוי און איה... אָבער, וועלכע זענען פון לאַנג אָן געוואוינט...

אַ טרויס וועגען לעבען אין הונדערט יאָהר אַרום

ענערגיע פון די אַטאָמען וועט קאָנען אויפטון ריזיגע אַרבייטען,— אַ צייט פון קינסטליכע מענשען,— דאָס לעבען וועט זיין זעהר ביליג,— רעוואָלוציע און קינדערהאָבען

דער אָנגעזעהענער ענגלישער וויסענשאַפטסמאַן בוירקענהעד האָט אין אַ צייטונגס־אַרטיקעל געפּרובט נביאות זאָגען, ווי אַזוי די וועלט וועט אויסזעהן אין אַ הונדערט יאָהר אַרום.

אין הונדערט יאָהר אַרום, זאָגט פאַר בוירקענהער, וועט דער מענש, האָבען אַריינגעדרונגען אין אַ סך מעהר סודות פון דער נאַטור. ער וועט נישט דאַרפען אָנקומען צו וואַסער־פאַלען אָדער קויהלען און נאַפט, כדי אַרויסצובעקומען אַ קראַפט, כדי צו טרייבען די פאַבריקען און בעלייכטען די הייזער. אין איין קליינינקען צימערל וועט אַ כעמיקער פון עטליכע טראָפּען וואַסער קענען אַרויסקריגען אַזאַ ריזיגע קראַפט, וואָס זאָל זיין נישט נאָר גענוג אויף צו בעהייצען און בעלייכטען הייזער און צו טרייבען פאַבריקען, נאָר וואָס זאָל קאָנען חרוב מאַכען די גאַנצע וועלט. די וויסענשאַפט וועט האָבען ענטפלעקט דעם סוד, ווי אַזוי צו צוטיילען די פערשידענע זאַכען אין אטאָמען, ד. ה. אין קליינע טיילעכלעך, פון וועלכע יעדע זאַך איז צוזאַמענגעשטעלט. די וויסענשאַפט האָט היינט אויסגעפונען, אַז ווען אַ טראָפּען וואַסער אָדער עטוואָס אַנ׳אַנדער זאַך זאָל פונאַנדערגעטיילט ווערען אין די אטאָמען, פון וועלכע די זאַך איז צוזאַמענגעשטעלט, וועט דערביי בעפרייט ווערען אַ ריזיגע קראַפט פון ענעריע, וואָס ליגט בעהאַלטען צווישען די צוזאַמענגעפּרעסטע אטאָמען. די וויסענשאַפט איז אָבער נאָך נישט דערגאַנגען, ווי אַזוי מען זאָל דאָס דערגרייכען. אָבער אין הונדערט יאָהר אַרום, זאָגט בוירקענהער, וועט עס שוין מעהר נישט זיין קיין סוד און יעדער כעמיקער וועט עס קאָנען טון אין זיין לאַבאָראַטאָריע, אָדער אין זיין אַרבייט־צימער.

עס פערשטעהט זיך, אַז יעדע ליכטיגע זייט האָט אויך טונקעלע שאָטענס, וואָרום אויב צווישען צוזאַמענגעדריקטע אַטאָמען ליגט בעהאַלטען אַזאַ גאַנצע וועלט, דאַן איז דאָך מעגליך, אַז אַ כעמיקער זאָל אַמאָל מאַכען אַ טעות. עס זאָל פאָרקומען אַנ׳אויפרייס און די קראַפט זאָל זיך אַרויסרייסען פון דעם כעמיקערס הענד און חרוב מאַכען די גאַנצע וועלט, איידער עס זאָל געלינגען די קראַפט איינצוצאַמען.

כדי צו האָבען אַ בעגריף, וואָס פאַר אַ ריזיגע קראַפט עס איז בעהאַלטען צווישען די אַטאָמען, וועלען מיר עס פערגלייכען מיט דער ענערגיע, וואָס מען קריגט איצט אַרויס פון קויהלען. אַ פונט קויהלען ענטהאַלט אין זיך אַזוי פיל ענערגיע, וויפיל איין פערד קאָן אויפטון אין איין שעה צייט. צווישען די אַטאָמען, וואָס געפינען זיך אין אַ פונט וואַסער, איז דאָ אַזוי פיל ענערגיע, וויפיל צעהן מיליאָן פערד קאָנען אויפטון אין אַ שעה, און אַזוי ווי קיין וואַסער פעהלט דאָך נישט, קאָנט איהר זיך שוין פאָרשטעלען, וויפיל ענערגיע און וויפיל קראַפט מען קאָן אַרויסקריגען פּאַקטיש אומזיסט. עס איז אויסגערעכענט געוואָרען, אַז מיט דער אַטאָמישער קראַפט פון פופציג טויזענד טאָן וואַסער, וואָלט מען געקאָנט אַוועקרייסען אַ גאַנץ לאַנד פון דעם פּלאַץ, וואו עס געפינט זיך איצט און אַוועקטראָגען דאָס ערגעץ אין אַנ׳אַנדער טייל פון דער וועלט. די היץ, וואָס די בעפרייאונג פון דער ריזיגער קראַפט וואָלט אַרויסגעבראַכט, וואָלט געווען גענוג צו האַלטען וואַרעם דעם נאָרדפּאָל, און דעם גאַנצען אייז־געגענד טויזענד יאָהר נאָכאַנאַנד.

בוירקענהער איז אפילו אַביסעל אומרוהיג צוליב דער מעגליכקייט פון אַ גרויסען אומגליק, אָבער ער האָט בטחון, אַז די וויסענשאַפט וועט זיך שוין אַנ׳עצה געבען. אָט צום ביישפּיל, לעזען מיר, וועגען די עלעקטרישע גולמ׳ס, וועלכע עס ווערען איצט געשאַפען פון גרויסע אינזשענירען. די גולמס קאָנען טון אַ סך זאַכען, קאָנען ענטפערען אויף אַ סך פראַגען און זיי קאָנען דורכפיהרען אַ פעראַנטוואָרטליכע שליחות מיט מעהר פינקטליכקייט ווי אַ געוועהנליכער מענש, מען האָט שוין אויסגעפּרובט אַזעלכע עלעקטרישע גולמס מיט פעראַנטוואָרטליכע פּאָסטענס. איין גולם האָט מען אַוועקגעשטעלט אויף צו מעסטען, וויפיל רעגען עס פאַלט, אַ צווייטען גולם האָט מען אַוועקגעשטעלט אויף אַ פעלד פאַר לופט־פליהערי און זיין אויפגאַבע איז אָנצוצינדען די ריזיגע ליכט־שטראַהלען, ווען אַ לופט־פליהער קומט צו פליהען ביינאַכט, כדי דער פליהער זאָל זעהן, ווי אַזוי און וואו זיך אַראָפּצולאָזען. דער פליהער גיט אַ טרובע אין דער הויך און דער גולם ווערט גלייך בעשעפטיגט און מאַכט ליכטיג אויפ׳ן פעלד.

האָבען זיך אָט די גולמס אַרויסגעוויזען פאַר גרויסע בריות, זיי האָבען בעוויזען, אַז מען קען זיך אויף זיי פערלאָזען. עס איז נישטאָ קיין געפאַהר, אַז זיי זאָלען ענטשלאָפען ווערען, אָדער זיי זאָלען אַ כאַפּ טון אַביסעל משקה און קראַנק ווערען און נישט קומען צו דער אַרבייט. זיי וועלען זיך אויך נישט אויסלערנען צו קעמפען פאַר אַנ׳אַכט־שעה׳דיגען אַרבייטס־טאָג. צו קיין פעראיין וועלען זיי נישט געהערען, דערפאַר זענען זיי טאַקע גולמס, האָרעווען זיי און אַרבייטען סיי ביי טאָג און סיי ביינאַכט, 24 שעה אַ מעת־לעת, אָהן שבתים און יום־טובים, און זיי ווערען גאָרנישט מיד. נו, איז אויב מען קאָן שוין איצט אַזוי פיל אויפטון מיט די גולמס, איז דאָך שוין גאַנץ מעגליך, אַז אין דער צוקונפט וועט מען בעשאַפען אַ רייה פּאָליציאַנטען גולמס, וועלכע וועלען בעוואַכען יעדען כעמיקער און וועלען אַרעסטירען די ריזיגע קראַפט, וואָס עס וועט וועלען ענטלויפען און חרוב מאַכען די וועלט.

אָבער דאָס איז נאָך נישט אַלץ. אַרום דעם יאָהר 2029, ד. ה. אין הונדערט יאָהר אַרום. וועט די וויסענשאַפט שוין האָבען דערגאַנגען דעם סוד פון לעבען, נישט נאָר מענשען וועלען קאָנען לעבען לאַנג און האַלטען זיך יונג און מונטער, נאָר מען וועט קאָנען קינסטליך בעשאַפען נייע מענשען, וויסענשאַפטסלייט האָבען אויסגעפונען, אַז דער פּראָצעס פון געבורט איז אַ ריין־כעמישער און ווען עס זאָל געלינגען צו שאַפען גינסטיגע אומשטענדען פאַר דעם כעמישען פּראָצעס, קאָן דער געבורט פאָרקומען נישט דווקא אין דער מוטערס בויך, נאָר אין אַ פלעשעל אין אַ כעמישער לאַבאָראַטאָריע. מיט אַנדערע ווערטער, הייסט עס, אַז מען וועט קאָנען בעשאַפען מענשען אויף אַנ׳עהנליכען אופן, ווי מען בריט איצט אויס הינער פון אייער. דורך דער בעהעפטונג פון געוויסע כעמישע שטאָפען, ביי פאַסענדיגע בעדינגונגען וועט געשאַפען ווערען אַ מענש.

יעדער כעמיקער וועט קאָנען בעשאַפען אַ גאַנצע וועלט מענשען און די פעהיגקייטען פון די נייע מענשען, וועלען, וואַהרשיינליך זיין אָפּהענגיג פון די פעהיגקייטען פון דעם כעמיקער. ביי אַ פּאַרטאַטש אַ כעמיקער וועלען מסתמא אַרויסקומען בלויז לאַטוטניקעס און שלים־מזל׳ס, ביי אַ קינסטלער אַ כעמיקער וועלען מסתמא אַרויסקומען בערימטע מענער און גאונים.

איין זאַך איז נישט קלאָר פאַר בוירקענהערן און דאָס איז די פראַגע פון אַרבייט. מענשען, זאָגט ער, וועלען, וואַהרשיינליך, אַרבייטען זעהר ווייניג און לעבענסמיטעל וועלען זיין אַזוי ביליג, אַז מען וועט עס פּאַקטיש קאָנען קריגען אומזיסט, ווייל סיי די עלעקטרישע קראַפט און סיי די פּראָדוקציע וועט זיין ביליג, אַזאַ מאַן ווי פאָרד, צום ביישפּיל, וועט דינגען עטליכע גוטע כעמיקער, וועלכע וועלען איהם בעשאַפען אומזיסטע אַרבייטער פאַר אַלע זיינע פאַבריקען. ער וועט די פאָרדלעך קאָנען פערקויפען האַלב אומזיסט און נאָך געבען אַ פערטיגען שאָפער דערצו. אָבער ווער וועט דאָס דאַן וועלען פאָהרען אין אַנ׳אויטאָמאָביל, ווען מענשען וועלען שוועבען אין דער לופט, פונקט ווי פיש אין וואַסער, און וועלען זיך פיהלען שוועבענדיג אין דער לופטען אַזוי זיכער, ווי אויף דער זינדיגער ערד?

די גרעסטע רעוואָלוציע וועט אָבער מוזען פאָרקומען אין דעם פאַמיליען־לעבען. די איצטיגע מעטאָדען פון חתונה האָבען און דערציהען קינדער, וועלען דאַן זיין גאָר אַלטמאָדיש. עלטערן וועלען קאָנען בעשטעלען חתנים פאַר זייערע טעכטער ביי אַ כעמיקער און זיי וועלען נישט דאַרפען זאָרגען, טאָמער וועלען די טעכטער פערזעסען ווערען. ווייבלעך, וואָס וועלען נישט וועלען דורכגעהן די ליידען פון האָבען קינדער, וועלען זיך קענען בעשטעלען יונגלעך אָדער מיידלעך שוואַרץ־חנ׳עוודיגע אָדער בלאָנדינקעס און די בעשטעלונגען וועלען אויסגעפיהרט ווערען פינקטליך.

מען קאָן זיך פאָרשטעלען נאָך אַ סך זאַכען אין דעם צוקונפטיגען לעבען אין הונדערט יאָהר אַרום. אָבער עס לוינט זיך נישט צו טראַכטען אַזוי ווייט. אַ קליינער טעות פון אַ כעמיקער קאָן פריי לאָזען אַ ריזיגע כעמישע קראַפט וואָס וועט פערניכטען די גאַנצע וועלט און דאַן וועט פון אָט די אַלע גוטע זאַכען גאָרנישט בלייבען.

מצה=רייבעכץ
בהכשר ועד הרבנים יחיו דפה לאדז
(ראַבינאַט) שעהן און טרוקען און ביליג איז נאָר צו בעקומען אין דער מיהל פּאַלנאַצנאַ 22
ביי לייבל ניימאַן און ליפּמאַן נח
אויך נעמע אָן צו מאָהלען פון בעקערס מיט רעיעלע בעהאַנדלונג.

צאַהן=אַרצט
M. KARABANOW
וואָלטשאַנסקאַ 31, טעלעפאָן 59-09
היילט, פּלאָמבירט און ציהט צייהן גאַנץ אָהן שמערצען. קינסטליכע צייהן אָהן גומען. קליניק־פּרייזען. עמפּפאַנגס שעה׳ן פון 9 ביז 8 אָוו.

Dr. med. J. LUBICZ
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.
אייגענע פּראַצאַוונייע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: ווקלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע פיס, גאָרסעטען א. ז. וו.
עמפּפאַנגט פון 5—7 אין אָווענד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע.
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40
נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אָווענד. בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

מעבעל, שלאָסעריי און שווייסעריי
J. REDER
ŁÓDŹ, Konstantynowska 11
(Róg Zachodniej)
כ׳נעהם אָן אַלערלייא שלאָסעריי־אַרבייטען די ביליגסטע פּרייזען און פּינקטליכע אויספיהרונג.
פּריוואַט־וואוינונג: גדאַנסקאַ 20.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מענער־שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען (האָר אויספאַל)
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָווענד.

כ׳קויף — און — צאָהל די בעסטע פּרייזען פאַר גאָלד, זילבער, בריליאַנטען, דימאַנטען, פּערל און לאָמבאַרד־קוויטעס.
קאַפּעלוש
פּלאַץ=וואָלנאָשצי 10

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען, רענטגען און ליכטהיילאַנסטאַלט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

Dr. med.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציעל ארצט פאַר ניריי בלאַזן און האַרן־קראַנק
NAWROT 8
tel. 19-90
עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. נעמט אויך אָן אין דער לעטשניצע „Zdrowie“ נאַוואָמיעסקאַ 3 פון 12½ ביז 2 זייגער נאָכמ.

קאַליגראַף
ל. בערמאַן
(דער יונגער) וואוינט אויף זאַוואַדזקאַ 1.19 ער שטאָק. און לערנט אויס שעהן און שנעל שרייבען.

מאַשין־לעכער
ווערען אויסגעגעהט
נאַרדמאַן ציגל גאַס 20.

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספּעציאַליסט פאַר הויט־, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, לונגען, אונרעק, רענטגען־שטראַהלען און קוואַרץ־ליכט, עלעקטראָ־טעראַפּיע.
נעהמט אָן פון 6 ביז 9 אין אָווענד.

נור אין דער בעוואוסטער פירמע פון דער אייזען=מעבעל=פאַבריק
I. B. WOŁKOWYSKI 3/5 שענקיעוויטש
פאַבריקס־לאַגער: נאַרוטאָוויטשאַ (דזיעלנאַ) 11, טעל. 37-70

איז: אַ מביליגסטען
אַ מבעסטען
אַ מבעקוועמסטען
און דער גרעסטער אויסוואַהל
כ׳בעזיץ אויף לאַגער אַ גרויסען אויסוואַהל פון מעטאַל ניקעל־בעטען, פעלד־בעטען, מעטאַלאָווע פּאַטענט „פּערפעקט“ גאַראַנטיע 5 יאָהר, קינדער־וועגעלעך די נייעסטע פּאַסאָנען, לעזשאַקעס, וואַש־טישען, סערוויזען, וויזשימאַטשקעס, אייז־קיסטען
איך באָרג אויס בעטען אויף זומער=וואוינונגען.

וויכטיג פאַר סוחרים!
אין מיין ניי־ערעפענטע שטרימף=פאַבריק ווערען אויסגעאַרבייט די נייעסטע און מאָדערנסטע זאַכען ווי צב״ש
דאַמען, מענער און קינדער=שטרימף
מיט די ביליגסטע פּרייזען.
J. FUKS Łódź, Nowomiejska 7
front. Telefon 26-97

נוצט אויס די געלעגענהייט!
נור נאָך אַ קורצע צייט!
צו יעדען ½ טוץ פּרעכטיג רעטושירטע פאָטאָגראַפיעס (1 פּערזאָן) גיבען מיר צו גראַטיס
אַ פּאָרטרעט
אויסגעפיהרט ווערען אויסגעפירט אַלערליי שענסטע קונסט־פאָטאָגראַפיעס לויט די נייעסטע פאָטאָ־קונסט.
פאַר שילער און פאַראיינען—בעזונדערע הנחות. מיט אַכטונג
קונסט=פאָטאָגראַפישער אַטעליער
„PARISIEN“
30 פּראַנציסקאַנער 30.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אוירען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-81.
עמפּפאַנגט פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

די מאָדערנסטע
לאַמפּען
פאַר שפּייזע=צימערן און קאַבינעטען
קויפט זיך אַמבעסטען צו פאַבריקס־פּרייזען
נור ביי א. י. אייזנער, פּאָלודניאָווא 25
טעלעפאָן 74-78.
בעמ.: מ׳ווערט אויך אָנגענומען אַלערליי איבעראַרבייטונגען פון גאַז אויף עלעקטריק, ווי אויך רעפּאַראַטורען.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
פּיאָטרקאָווער 11, טעלעפאָן 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

ד״ר איפיך נאָז, האַלז, אויערן קר.	3½—4½
ד״ר ספּערשנער קינדער־קראַנקה.	11-9 3-4½
ד״ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	9—12
ד״ר לובינש הויט און גע־שלעכט־קר.	12½—1½
ד״ר שמיראַגעל נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד״ר גאָלדבלאַט אויגען־קראַנקה.	12½—1½
ד״ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד״ר בערגמאַן פרויען און געבורטס־הילף	3—4

ספּיצע־פּערעפּיע, שטראַף־שטראַהלען ווי שטעמלען א. א. ווי פּעקען־שטעט, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראַהל, אינגעשפּריצונגען, טעמפּערירען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַצ. אויף פּערלאַנג וויזיטען אין שטאָט. און לאַבאָראַטאָריום ווערען אַנגענומען אַלע אַרט אנאַליזען. אויך רענטגען און בלוט
אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
אַ רענטגען־אינסטיטוט.
ד״ר לאָזשינסקי טעמפּעראַטור
צאָהן־ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צייהן, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

Dr. med.
S. Robinzon
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86
נעהמט אָן פון 8—9½ פריה און פון 4½—6½ אָ.

הכסף יענה את הכל

— צו דער —

לאסען 5-טער קלאס

פון דער איבערגעבליבענער קליינער צאהל זענען נאך צו בעקומען

איילט אלזא צו קויפען ביי אונז אלאס!

די ציהונג דויערט ביז'ן 16 אפריל.—קאלאסאלע שאנסען צום געווינען

די אלגעמיינע סומע פון געווינסען 23.048.000

יעדער 2-טער לאס געווינט! — בירגער! די צייט איז קורץ! דאס גליק רופט אייך אליין! — יעדער 2-טער לאס געווינט!

די גליקליכסטע קאלעקטור

E. LICHTENSZTAJN

Łódź, Piotrkowska 72

צענטראלע פון דער קאלעקטור ווארשא, מארשאלקאווסקא 146.

קאנטא פ. ק. א. 64.209 — די פירמע עקזיסטירט פון 1835. — קאנטא פ. ק. א. 64.209

נעפעלינגע פראווינץ-בעשטעלונגען ערלעדיגען מיר מיט דער אנדערער פאסט נאכ'ן פריהערדיגען איינצאהלען אויף אונזער קאנטא פ. ק. א.

טאבעלקעס פון די ציהונגען קען מען נאכזעהן ביי אונז אומזיסט. מיר צאהלען אויס געווינסען. קרן'ס טוישען מיר אויס אויף נייע לאסען. :—: גלייכצייטיג בעקומט מען שוין ביי אונז לאסען צו דער 1-טער קלאס פון דער 19-טער מלוכה-לאטעריע.

אונזערע געעה־טע ביז-איצטיגע שפילער, וועלכע ווינשען זיך צו האבען ביי דער 19-טער מלוכה-לאטעריע די זעלבע נומערן לאסען, וואס ביי דער 18-טער לאטעריע, ווערען געבעטען וואס פריהער זיך צו מעלדען אדער צושיקען אונז זייערע ווערטע בעשטעלונגען.

כ'וויל צוצאהלען 500 דאלאר.

איך בעזיץ 3 צימער און קיך מיט באלקאן, פראנט, 1-טער שטאק, אלטשטאט, וויל איך איבערטוישען אויף אזא וואוינונג, פארטער אדער 1-טען שטאק אין געגענד פון אלטשטאט ביז פאלודניאווא. כ'בין אויך גרייט צום בלויז איבערנעמען אזא וואוינונג. אפערטען אונט. "500"

בעמערקונג: אין דער אפערטע מוז אונבעדינגט זיין גענוי בעצייכענט דאס ארט פון לאקאל.

מצה-רייבעכץ כשר לפסח

אפילו למהדרין מן המהדרין

שעהן און טריקען און פון דינגע מצות נישט זאמדיגע איז צו בעקומען נאר אין דער מיהל

בושעזשינער 23 ביי ידידי-באק

בעמ.: די בעקעריי פון די מיהל איז גע'כשרט דורכ'ן ראבינאט דפה לאדז

טיכטיגע

רעפעזירקעס

צו פערטיגע קאטאן - ווארע

ווערען פון זאפארט געזוכט.

צו ערפאהרען אין דער שטרימפף - פאבריק

"ZEW" נגערזשער 144.

מעבעל

איך מאך בעקאנט דעם ג' פובליקום, אז איך בעזיץ א גרויסען אויסוואהל פון פערש מעבעל ווי אויך ספעציעל פון פערש. גאפארבטע עלפענביין-צימערן, ווי אויך פון פערשידענע מעדכען-צימערן, קען מען נאר בעקומען ביי

שופמאן און קאמפ. ווסכאדניא 64 אין הויף

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87

ספעציעל ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אוו

LEKARZ DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 31-08

איילט גאנץ פערנאלעסיגטע ציינער און מויל-קראנקהייטען, צאהן-ציהונג און שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציינער.

נעהמט אן פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ארצטליך-קאסמעטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33

ד"ר ראבינאוויטש [illegible] 3—5, 11—10, 7—6

ד"ר רזשעזשאנגער הויט און געשלעכט קר. 10—11, 1—3

ד"ר גאלדשטיין אויגען-קראנקהייטען 1—2, 6—7 [illegible]

ד"ר [illegible] נערוועז קראנקהייטען 12—2 [illegible]

ד"ר [illegible] קינדער-קראנקהייטען 12—10, 4—5

ד"ר [illegible] פרויען און געבורטס-הילף 11½—1, 5—6

ד"ר קאנטאר [illegible] 1—2, 5—6

ד"ר [illegible] האלז, נאז, אויער און לונגען-קר. 12—3, 6—7

ד"ר [illegible] רענטגען 10—12, 4—6

א. [illegible] צאהן-ארצט 7—5

נ. ראזען צאהן-ארצט 2—9

[illegible]

א רענטגען-אינסטיטוט

[illegible]

די לעטשניצע איז אויך [illegible]

תיזיט אין דער שטאט.

ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט

[illegible] מארקוס נעהמט אן פון 5—7 [illegible]

ס'ווערט געברויכט

א גוטע

שרייבער-

נייהערין

ביי גאלדמאן

ווסכארניא 18

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער

נגערזשער 11.

טעל 34-72

נעמט אן פון 6—8 אווענט

Dr. med.

H. LAJCHTER

צאהן-כירורג

דזיאסלע-, קין-, גימען- און צונג-קראנקהייטען.

Konstantynowska 9.

telefon 49-66

od 1½—5 po pol. 4604

ווארנונג !

אזוי ווי ס'האבען זיך בעוויזען אין שטאט פערשידענע נאכגעמאכטע פעלד-בעטען, מאך איך בעקאנט דאס געעהרטע פובליקום, אז די עכט-פאטענטירטע בעטען עכט-פאטענטירטע

זענען פערזעהען נאר מיט דער שוץ-מארקע

PALMA-PATENT

פאר וועלכע מיר זענען פעראנטווארטליך ביז 3 יאהר.

— צו בעקומען אין אלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ניקעל-בעטען, אמעריקאנקעס,

ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,

מיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך

מעטער-מאס, אויף רעדלעך.

מאטראצען גערעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע קאזעטקעס און טאפטשאנעס

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און ברוין 17 זל., פאלאווע-בעט. 14 זל.

רעיעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען. זעמטליכע רעפעראטורן.

הורט לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85. דעטייל

טליתים-פאבריק

אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאלאמעיער, ווי אויך טליתים-קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניעס און ציצית

צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל, ביי

א.ח. ציטרינאווסקי, קאמיעננא 1,

אין 2. טויער, פארטער. קומט איבערצייגט אייך!

בעמערקונג: ס'ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צום וואשען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקע 1.

פאר מענער וועגערישע הויט-קראנקה.

פון מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.

קאנסולטאציע מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער חיל-קאבינעט קאסמעטיק.

— — פעציג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.

[illegible]

[illegible] פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדער וואַרטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 26-62

[illegible]

א גרויסער אויספערקויף פון

מאלער-שאבלאנען

א. פישאוויץ, לאדז, פאלנאצנא 9.

גאלדענע גליקען

(12 (ראמאן)

———

צום שען אנדערען, האב איך זיך געפאלגט א ער עצה און געקויפט „סיגנל". מארטאן האט געמאכט א משוגע'דיג שטארקען פרייז. ער האט אבער מספים געווען צו פראלאנגירען די צאהלונג. איך האב איהם געגעבען אנ'אויפגאב, און אויפ'ן רעשט געלד האט ער מסכים געווען צו ווארטען, ביז אונזער געזעלשאפט וועט זיך אויפשטעלען פעסט אויף די פיס. איהר איר בערגע עבענע סענגאט".

צוקומענדיג צו דער אונטערשריפט, האב איך א שמייכעל פייך געטון.

היינט אין לאנדאן בין איך נאך געווען א נייער מענש — א גרינער, און איצטער — האב איך דאך געהאט די געלעגענהייט צו הערען, וואס פאר א פון געלט־בהור דער ראזינער לארד סענגאט איז.

די רעפוטאציע זיינע איז געווען ווייט נישט קיין ערשטקלאסיגע.

כאפענדיג א בליק אין נאמען נאטיץ ביכעל, האב איך ארויסגעלייענט ס'איז א צומענטרעפעניש עס זענען ביי איהם פערנאטירט אויף מיטוואך.

אויך אין דערפריה און מיטאג־צייט זענען געווען נאטירט צוויי געשעפטליכע בעגעגענישען מיט מענשען, וואס איך האב נישט געקאנט, און אונטען איז געווען אנגעשריבען: „אנ'אזענד ביי סענגאט'ן".

— נו, מילא, וועל איך געהן אויפ'ן אזענד! — האב איך א ברום געטון פאר זיך.

עס איז פאר מיר געווען זעהר טשיקאווע צו וויסען, אז סענגאט און נאטאן האבען זיך געקליבען צו גרינדען עפיס א געזעלשאפט.

אויב מען מיינט א געזעלשאפטליכע אונטערנעהמונג, האט זי דאך נישט געדארפט זיין עהנליך צו אלע אנדערע.

לויט, ווי איך האב פון פריהער נאך געהערט האט דער ראזינער סענגאט געהערט צו די כאמע שפל'סטע נידערטרעכטיגסטע מענשען, און ער איז אויך אין זיין סביבה געווען בעקאנט אלס אנ'אויסוואורף.

רעכענענדיג זיך גלייכצייטיג מיט דעם, וואס איך האב שוין איצט געוואוסט זעגען נאטאנען, איז זיין שותף צום געשעפט אויך נישט געווען פון די געהויבענע מר ברב אשי'ס.

אלע־פאלס, האט דער מיטוואכדיגער אזענד געוואלט זיין פאר מיר א זעהר אינטערעסאנטער.

א צופרידענער פון זיך, האב איך זיך אנגעהויבען צו ברענגען אין א געוויסער ארדענונג.

דורך די פענסטער האט אין די צימערן אריינגעשטראהלט א סך ליכט, און אין דעם ווארעמען לאשטשענדיגען ליכט האב איך זיך געפיהלט א סך א גאנץ המער און לעבענסלוסטיגער, ווי די פאריגע נאכט.

די ביינע פארגעפיהלען מיינע זענען פערשוואונדען געווארען און זענען מגולגל געווארען אין א סך אומנערוולדיגער נייגעריגקייט — וואס וועט זיין ווייטער.

אריענטירענדיג זיך לויט'ן פלאן, וואס נאטאן האט מיר אנגעצייכענט, האב איך אויף דעמזעלבען ערשטען שטאק געפונען דעם באר־צימער: די דריטע טיר רעכטס, אין קארידאר.

אזא אויסגעצייכענטע וואנע האב איך אין מיין לעבען נישט געהאט: זי האט שוין געווארט אויף מיר, אנ'אנגעפילטע מיט ווארעם וואסער, וואס האט ארויסגעגעבען א ריח פון שמעקעדיגע זאלצען.

אין דער וואנע האט מיך מיט גרויס הנאה פערבראכט א שעה צייט אנ'ערך.

דערנאך האב איך זיך צוריקגעקעהרט אין שלאפצימער, און זיך גענומען צו בעטראכטען נאטאנ'ס גארדעראב.

איך האב זיך נישט אפגענארט — איהר קאנט זיך פערלאזען: — דאס איז ממש געווען פון פויגעלמילך.

נאך א לענגערען ישוב הדעת'ן זיך האט זיך מיין מאהל אפגעשטעלט אויף א קאמגארנעם אנצוג, טונקעל־זיירענעם קראזאט און געלע שיך, דאס גלאנצען פון וועלכע עס האט עדות געזאגט וועגען מילפארדס אויסערגעוועהנליכע פראפעסיאנעלע פעהיגקייטען.

איך האב זיך אנגעטון, זיך אויסגעפוצט, און ארונטער אין עס־צימער.

אויף א ברייט פוני'ם גרויסען טיש האט שוין אויף מיר געווארט דער צווייטער פריהשטיק, א נגייווייסער טישטוך, זילבערנע געפעס, לעבעדיגע בלומען.

ס'איז טשיקאווע, ווי אט דער קאמפארט האט אויסגעצייכענט געווירקט אויפ'ן אפעטיט.

איך האב זיך נאך נישט בעוויזען צו געהעריג צו נעהמען עסען, ווי עס איז אריינגעקומען דאס שיינע צימער־מיידעל, און אויסשטעלענדיג לע'ם מיר א גלאז הייסע קאווע, האט זי געמאלדען:

— דער ראקמאר ריטשי וועט קומען היינט, ווי ער זעט זיך בעפרייען.

— גוט, — האב איך געענטפערט — באלד ווי איך וועל אפעסען, וועל איך אריין צום מיסטער.

זי איז אוועק און איך האב פערבראכט ביים טיש א זעהר „געשמאקע" האלבע שעה: דער אמלעט, די פיש, די קאנפיטורען — דאס אלץ האט מיר געשמעקט, וואס ס'קאן בעסער נישט זיין.

אז איך האב יך גוט אנגעגעסען, האב איך פערריכערט אנ'עכטען האוואנער ציגאר און זיך אנגעגעזעצט ביים פענסטער, דורך וועלכען עס האט זיך געזעהן דער גאנצער פארק.

דער פריהשטיק האט מיך אנגענעהם אפגעוואנדט פון קלעהרען און איבערקלעהרען, און איצט האב איך זיך אומצופרידען צוריקגעקעהרט צום איבערטראכטען די פאסירונגען פון געכטיגען טאג.

עס האט לאנג נישט געדויערט, און באלד איז ארויסגעשוואומען אין מיינע געדאנקען און אין די בלויע קנוילען פונ'ם ציגאר־רויך דאס הערליכע, עטוואס טרויעריגע פנים פון דעם מיידעל, וואס איז מיך ביינאכט בעפאלען מיט'ן רעוואלווער.

איך האב א שמייכעל געטון, און אויסגעשעפטשעט איהר נאמען: „מאריא סאלאנא!"

דער ראזינער נאמען האט זיך אויסגעוואונדערליכען אופן געפאסט צו איהר געשטאלט.

ער האט געקלונגען, ווי די צארטסטע מוזיק אין מיינע אויערען.

(פארטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

זונטאג 7 אפריל

כו אדר ב' תרפ"ט

זון-אויפגאנג 4.58
זון-אונטערגאנג 6 19

רעגיסטראציע פון „פרעמדע"

היינט קומט די רעגיסטראציע נישט פאר.

מארגען רעגיסטרירען זיך אויף קילינסקי גאס 152 די פרעמדע, ביי וועלכע די פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט דעם אות A.

ביים רעגיסטרירען דארף מען האבען ביי זיך די פערזענליכע דאקומענטען, א צייגניש פון אידענטישקייט און צוויי פאטאגראפיעס.

שטייער-הנחות

פאר הורט-אונטערנעהמונגען.

די פינאנץ-קאמער האט בעקומען א צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטעריום וועגען דער אפשאצונג פון אומזאץ-שטייער אויפ'ן יאהר 1928 פאר די הורט-אונטערנעהמונגען, וועלכע פיהרען נישט קיין נארמאל האנדעס-בוכער.

פאר די דאזיגע אונטערנעהמונגען וועט דער אומזאץ שטייער אפגעשאצט לויט דעם טאריף פון 2 פראצענט פון גאנצען אומזאץ, דערביי וועט די קאמיסיע לויט די בעזאנדערע מאטעריאלען מוזען פעסטשטעלען, וואס פאר א'אומזאץ די אונטערנעהמונג האט געמאכט פון הורט-פערקויף.

די שטייער-צאהלער קענען אפגעבען ביטעס וועגען פערקלענערען דעם שטייער ביז 1 פראצ. די באשטעלניקעס פון די שטייער-אמטען מוזען די דאזיגע ביטעס צוזאמען מיט זייער מיינונג איבערשיקען אין דער פינאנץ-קאמער ביז'ן 15 מאי.

פון דער דאזיגער הנחה קענען געניסען נאר די שטייער-צאהלער, וואס האבען צום בעשטימטען טערמין אפגעגעבען די „זעזנאניעס".

פון פינאנץ-אמט

אין לאדז ווייזט שוין עטליכע טעג דער אינספעקטאר פון די פינאנץ-קאמערן, אלאנד. אינספעקטאר אלאנד האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ וועגען פלאן פון ארבייט פון דער 2 אפטיילונג פון פינאנץ קאמער און פינאנץ-אמטען.

אמטליכעס

(–) עס איז צוריקגעקומען פון אורלויב דער וויצע-פרעזידענט וויעלינסקי און איבערגענומען זיין אמט.

גאז-רעהרען

(ב) דער לאדזער מאגיסטראט בעמיהט זיך שוין פון לאנג צו פערברייטערן די נעץ פון גאז-רעהרען און דערמיט געבען די מעגליכקייט די ברייטע מאסען צו ביליגע פרייזען אויסצונוצען ד גאז-בעלייכטונג און בעהייצונג.

וועגען דעם ענין האט נעכטן געווילט איי ווארשע א דעלעגאציע פון לאדז, וועלכע האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן סינדיקאט „רוהרפאל", א פאבריק פון רעהרען-אויסארבייטונגען, וועגען א גענוגענדע צאהל רעהרען.

דער מארק אין קאראלעוו

הנחות פאר הענדלער וואס שטעהען אויף דעם מארק

(ב) דער מאגיסטראט האט אייגעארדענט אין קאראלעוו א מארק פאר די איינוואוינער פון יענער געגענד. כדי צו פאפולאריזירען דעם נייעם מארק, האט דער מאגיסטראט בעפרייט פון אפצאהל די פלעצער אויפ'ן מארק. א חוץ דעם האט דער מאגיסטראט אויסברוקירט און בעלייכטען די גאנצע קרעמעניצקע גאסען, וועלכע פיהרען פון קאנסטאנטין, כדי צו פערלייכטערן דעם צופיהר אויף דעם מארק.

פלוצלינג געשטארבען

פרייטאג איז פלוצלינג געשטארבען דער 67-יעהריגער טרעגער אהרן מארקאוויטש אין הויז אויף זאווישא 10, בעת ער האט געטראגען א פעסעל הערינג אין א געוועלב אריין. „חסד של אמת" ...

פערלענגערט דעם טערמין

פון צאהלען די קאנטא פון אינדוסטרי-אומזאץ-שטייער

(–) דאס פינאנץ מיניסטעריום האט צוגעשיקט צו דער לאדזער פינאנץ-קאמער פאלגענדען צירקולאר:

דעם 15 מאי ענדיגט זיך דער טערמין ווען ס'דארף בעצאהלט ווערען דער אונטערשיד צווישען דער אפגעשאצטער סומע פון אומזאץ-שטייער פאר'ן יאהר 1928 אין די „זאליטשקעס", וואס זענען בעצאהלט געווארען פאר דעמזעלבען יאהר. צוליב דעם, וואס אין חודש מאי דארף א חוץ דעם דאזיגען שטייער אויך בעצאהלט ווערען די „זאליטשקע" אויף אומזאץ-שטייער פאר'ן יאהר 1929 און אויך א העלפט פון הכנסה-שטייער, האט דאס פינאנץ מיניסטעריום פעראָרדענט, אז דאס בעצאהלען די „זאליטשקע" פון אומזאץ-שטייער פאר'ן יאהר 1929 זאל אפגעלעגט ווערען ביז'ן 15. יוני 1929.

צו דעם דאזיגען טערמין איז נישט גילטיג דער הנחה-טערמין פון 14 טעג.

א צמענטאזש און א קרעמאטאריע פאר פריידענקער

דער ענין וועגען שאפען אין לאדז א „צמענטאזש" פאר פריידענקער און א קרעמאטאריום איז ענטגילטיג ערלעדיגט געווארען און עס זענען שוין נישט פארהאן קיין שום פארמעלע שוועריגקייטען צו רעאליזירען דעם וואונש פון די לאדזער פריידענקער.

וועגען איינארדנען א קרעמאטאריום ווערען געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט א ווינער פירמע, וועלכע לעגט פאר לאדז אויסצובויען א בנין אויף דעם „צמענטאזש" פאר א לאנג-טערמיניגען קרעדיט, וועגען „צמענטאזש" גופא איז אבער נאך נישט אלץ ערלעדיגט געווארען, ווייל דער פלאץ וועלכען מען האט געפלאנט צו דעם צוועק אפצוגעבען אויפ'ן רוג נאפיורקאווסקא גאס אין זארזשעוו, איז לויט דער מיינונג פון די אינזשעניערען צו קליין.

קאמף צווישן באנדיטען און אפאליציאנט

די באנדיטען זענען ארעסטירט

נעכטען אין אזוונט האט דער פאליציאנט קארנאצקא, וועלכער איז געשטאנען אויף זיין פאסטען ביי דער טראמוואי-סטאציע „לעשנא באלאגאנאי" בעמערקט צוויי פערדעכטיגע פערזאנען. דער פאליציאנט האט בעפוילען די פערדעכטיגטע זאלען בלייבען שטעהן. דערויף האבען זיי ארויסגעכאפט רעוואלווערן און געדראהט אויף דעם פאליציאנט. דער פאליציאנט האט זיך באלד אריענטירט און מיט דער שווערט ארויסגעקלאפט ביי די אנפאלער די רעוואלווערן. דער פאליציאנט האט אנגעהויבען רופען הילף, די באנדיטען זענען דערווייל אנגעפאלען אויפ'ן פאליציאנט, און ביז עס זענען אנגעלאפען נאך פאליציאנטען איהם העפטיג צושלאגען.

ווען האט די אנפאלער ארעסטירט עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז די אנפאלער, די ברידער זיגמונט און וולאדיסלאוו פעטראשעוויטש האבען זיך נעקליבען אויף דער „ארבייט" און דער פאליציאנט האט זיי געשטערט.

דער אומבעקאנטער איז א בעקאנטער

און ער וועט איצט אפזיצען 5 חדשים אין טורמע

ווי אונזערע לעזער געדענקען, איז דעם 11-טען נאוועמבער 1928 געשאסען געווארען אין זיין אייגענער שענק דער 34-יעהריגער פסח סוכאזאלסקי פון וואלבארסקא 35. בעת די פאליציי איז דערמאלט געקומען אויפ'ן ארט פון געשעהעניש, האט זי געטראפען סוכאזאלסקי'ן אין א קאלוזשע בלוט. דער פערוואונדעטער האט דאן ערקלעהרט, אז בעת עס האט געוואלט אריינגעהען פון דער שענק אין שטוב אריין איז אין פינסטערען קארידאר געשטאנען אן אומבעקאנטער מאנספערשוין און אין איהם אויס געשאסען.

די פאליציי האט דערמאלט נישט געקאנט דערגעהן צוליב וועלכע סיבות דער אנפאל איז אויסגעפיהרט געווארען, ווייל וועגען קיין רויב-אנפאל האט קיין רייד נישט געקענט זיין. ערשט מיט א צייט שפעטער האט די פאליציי ארעסטירט דעם שולדיגען סטעפאן האנאכאווסקי. דא האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ס'איז בכלל נישט פארגעקומען קיין אנפאל. נאר האנאכאווסקי, זענדיג אין דער שענק פון סוכאזאלסקי'ן, האט זיך געשפילט מיט א רעוואלווער. פלוצלונג האט דער רעוואלווער אויסגעשאסען און פערוואונדעט סוכאזאלסקי'ן און בויך. היות, אבער, ווי סוכאזאלסקי איז געווען האנאכאווסקי'ס א פריינד, האבען זיי אפגעמאכט צווישען זיך אז דער פערוואונדעטער זאל מעלדען וועגען א כלומרשט'ן באנדיטען-אנפאל. אזוי-ארום זאל האנאכאווסקי בעפרייט ווערען פון פעראנטווארטליכקייט. אזוי האבען זיי טאקע געטון.

נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס געגען האנאכאווסקי'ן. דאס געריכט האט איהם פערמשפט אויף פינף חדשים טורמע.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ.

אנשעל שאר'ס אמעריקאנער יודיש טעאטער.

נייע גרויסע אמעריקאנער סענסאציע! אנשעל שאר'ס גרויסע נייע פרעמיערע!

היינט, זונטאג, דעם 7-טען, 9 א זייגער אין אווענד צום 3-טען מאל

די לאנג-פארבערייטעטע סענסאציע!

נאכט-פייגעלעך

לעבענס-בילד מיט געזאנג אין 4 אקטען פון דער אמעריקאנער אונטערוועלט, סצענירט און אויפגעפיהרט פון אנשעל שאר.

1-טער אקט: די צובראכענע היים; 2-טער אקט: די אמעריקאנער נאכט-פייגעלעך; 3-טער אקט: אין זומפ פון ניו-יארק; 4-טער אקט: צוריק א היים.

מארגן, מאנטאג, 9 אין אווענד גרויסע פאפולערע פארשטעלונג

„דער ישיבה-בחור" אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון זאלאטארעווסקי. –

אכטונג! אווענד-פרייזען פון 1.20 ביז 5 זל., פאפולערע-פון 1 ביז 2.50

ס'נעמט אנטייל (לויט א. ב.) פרויען: בעזמאן, באריסאווא, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, קארעני, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, מאסקאוו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.

אדמינ.: מ. ארנוואלד. מוזיק. לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע.

אנאנס! נאנסטע פרעמ-יערע מיט דארא ווייסמאן זינגט יודיש מיידעל דער שלאגער פון אלע אפערעטן

א גרויסע פאבריק-שרפה

פרייטאג בייטאכט האט אין דער פאבריק פון יאן האפמאן (נאווא-סענאטארסקא 12) אויסגעבראכען א שרפה, וועלכע האט אין איין רגע ארומגעכאפט די גאנצע פאבריק-געביידע. די ארויסגערופענע פייערלעשער-אפטיילונגען האבען געארבייט 4 שעה ביז עס איז געלונגען דאס פייער אפצולעשען. דער היזק בעטרעפט מעהר ווי 60 טויזענט זלאטעס. עטליכע צעהנדליג ארבייטער זענען געבליבען אהן ארבייט.

בעת דער שרפה איז פערטשאדעט געווארען דאס דינסטמעדעל הילדא יאב, די פאגאטאוויע האט זי איבערגעפיהרט אין שפיטאל.

רוסישע סענדאקעס

(2) קיין לאדז איז נעכטען אנגעקומען א טראנספארט סענדאקעס פון רוסלאנד.

אויטא-אָרגיעס

אויף קאנסטאנטינער נעבען נומער 20 איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון אנ'אויטא דער 54-יעהריגער ראמאן ליסיעצקי.

א טויט די שטשורעס!

(מ) אין צוזאמענהאנג מיט דער פעראָרדנונג וועגען דער אקציע אויסצוראטען די שטשורעס איז דער שטעטישער סאניטארער-אויפזיכט אמט צוגעטרעטען צום פערקויפען סם פאר די שטשורעס. דעם סם וועט מען דארפען אוועקלעגען אין אלע קעלערס, שפייכלערס אין די לעכער דעם 11. אפריל, אין אוונט. קויפען דעם סם זענען מחויב די הויז בעל הבתים, בעקערייען, פרוכטען הענדלער, אין די פאבריקען, לאגערס א. ד. גל.

כדי אויסצומיידען דאס לאנגע שטעהען אין די רייהען איז ווינשענסווערט, אז מען זאל קומען קויפען דעם סם פאר די שטשורעס בעצייטענס.

ארבייטער טראגיש - אומגעקומען אין א טארטאק

א טראגישער פאל איז פארגעקומען אין טארטאק אין קאטיאלקי. דער 36 יעהריגער הייצער אין טארטאק סטעפאן שטשעפאניאק איז ביים ארויפלעגען דעם טראנסמיסיע-פאס אויף דער מאשין, פלוצים אונטערגעכאפט געווארען דורך דעם פאס, ארויפגעשלעפט געווארען ביז'ן סופיט און מיט גאנצע אימפעט צוריק אראפגעשליידערט געווארען אויף דער ערד.

אין א האפנונגסלאזען צושטאנד מיט צובראכענע הענט, פיס און קאפ, האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פון ארבייטס-געריכט.

א גרופע ארבייטער פון דער פירמע אדאלף שפיידעל האבען אנגעקלאגט די פירמע פאר נישט בעצאהלען פאר אורלויב. דאס געריכט האט צוגע'פסק'ענט אלע ארבייטער צו בעצאהלען פאר דער אורלויב-צייט מיט 10 פראצענט פון דער צייט ווען זיי האבען איינגעגעבען די אנקלאגע און 50 זל. געריכטס קאסטען.

אויף דערזעלבער סעסיע האט דאס ארבייטס-געריכט צוגעמשפט דעם ארבייטער יוליוש אמייס, לער פון דער פירמע ריכטער פאר אורלויב 302 זל. 40 גר. און דעם ארבייטער בעטעק פריילינך ביי דער פירמע קאזימיערוש מילער 900 זל. ענטשעדיגונג.

לאדזער גנבים אויף א גאסטראל אין פיעטרקאוו

אין מאנופאקטור-לאגער פון ה' שאטע (סלאוואצקא 14) אין פיעטרקאוו, האבען זיך אריינגעכאפט גנבים און אויסגעפיהרט א גרויסע גנבה.

די גנבים האבען פער'סמ'ט דעם הונט, וועלכער האט געהיט דעם לאגער, אויסגעהאקט א לאך אין מויער און ארויסגעטראגען די סחורה. די שפורען פון דער גנבה פיהרען קיין לאדז.

פון פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט זונטאג אווענד קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (צעגעלניאנא 4) א אינטערעסאנטע פארלעזונג: ה' דירעקטאר א. פערעלמאן וועט רעפערירען איבער פראפ. אלבערט איינשטיין צוליב זיין 50-טען געבורטס-יובילעאום.

אלט-שטאט האט „צו זינגעז און צו זאגעז" צוליב'ן חזן קוסעוויצקי

סקאנדאלעז פרייטאג-צונאכטס און שבת אין דער אלטשטאטישער-שוהל

(ע) גאנץ לאדז האט נעכטען געקאכט מיט דער אויסערגעוועהנליכער פאסירונג אין דער אלט-שטאטישער שוהל אויף וואלבארסקע גאס.

אויפ'ן ארט פון פערשטארבענעם חזן פון דער אלט-שטאטישער שוהל ה' יאסעלעוויטש, האט זיך דער שוהל-קאמיטעט נישט געקענט צוזאגען א גוטען חזן. ס'זענען געמאכט געווארען פערשידענע פרובען און ענדליך איז פערגאנגענע וואך אנגאזשירט געווארען אלס חזן אויף פרוב ה' שמחה קוסעוויצקי, א ברודער פון דעם קאנטאר פון דער ווארשאווער סינאגאגע, משה קוסעוויצקי. ה' קוסעוויצקי האט פערגאנגענע וואך געדאווענט אין דער ווילקער שוהל, וואו ער האט שטארק אויסגענומען. ווען די קהלה-פערוואלטונג האט זיך דערוואוסט, אז ה' שמחה קוסעוויצקי וועט דאווענען שבת אין אלטשטאטער שוהל האט זי געוואארנט דעם בעלי-בתים-קאמיטעט פון שוהל, אז די קהלה-פערוואלטונג איז דערמיט נישט מסכים און וועט נישט ערלויבען, אז ה' קוסעוויצקי זאל דאווענען, ווייל ער האט זיך געפיהרט אונטערהאנדלונגען א גאנצע וואך אבער צו קיין פערשטענדיגונג איז נישט געקומען, די פאר-שטעהער פון דער קהלה-פערוואלטונג האבען גע-טענהט, אז זיי וועלען נישט ערלויבען ה' קוסעוויצקי צו דאווענען און דער שוהל-קאמיטעט האט ערקלערט אז ה' קוסעוויצקי וועט יא דאווענען.

פרייטאג-צונאכטס האט זיך אין דער שוהל פער-זאמעלט א גרויסער עולם. ס'איז אויך געקומען ה' קוסעוויצקי, וועלכער האט געוואלט צוטרעטען דאווענען צוזאמען מיט'ן כאר, וועלכען ער האט גע-האט איינשטודירט, דער כאר אלס אנגעשטעלטער האט שוין אבער געהאט א בריף, אז זיי איז נישט ערלויבט צו דאווענען מיט ה' קוסעוויצקי און איז דע-ריבער נישט צוגעטרעטען צום דאווענען, ה' קוסע-וויצקי איז אבער געווען ענטשלאסען צו דאווענען אפיל וואהן א כאר.

דע ווייל איז אבער פאר דער שוהל אנגעקומען אנ'אפטיילונג פאליציאנטען און א שליח פון דער קהלה-פערוואלטונג איז צוגעגאנגען צום ה' קוסע-וויצקי און איהם ערקלערט אין נאמען פון קהלה-פרעזידיום, אז ער זאל אהן דער ערלויבניש פון דער קהלה נישט דאווענען.

דער חזן, האט אבער מיט דער הסכמה פון די שוהל-נבאים נישט געקוקט דערויף און יא גע-דאווענט מעריב.

פערשטעהט זיך, אז די גאנצע מעשה איז געווא-רען א סענסאציע פאר די עטליכע טויזענד מתפללים און מ'האט געהאלטען אין איין רעדען וועגען דעם וואס וועט זיין צומארגענס שבת.

פרייטאג צו נאכטס איז צו דעם וויצע-פרעזעס פון דער קהלה-פערוואלטונג ה' הענעך בערגער, וועלכער איז מצד דער קהלה דער ממונה איבער דער שוהל, אוועק א דעלעגאציע פון די שוהל-נבאים, כדי אויסצופועלן, אז דער חזן קוסעוויצקי זאל קענען שבת דאווענען. ה' בערגער האט דערויף נישט געוואלט איינגעהן.

ה' קוסעוויצקי האט דערוויל בעקומען נאך א התראה פון דער קהלה-פערוואלטונג, אז ער זאל נישט דאווענען און דאסמאל האט ער בעשלאסען נאכצוקומען דער פארערונג.

שבת אין דער פריה האבען זיך אין דער שוהל פערזאמעלט אנ'עולם פון עטליכע טויזענד מענשען, דער שמש האט אבער אויסגערופען, אז ה' קוסע-וויצקי וועט נישט דאווענען.

דער עולם מתפללים איז דערפון געווען שטארק נישט צופרידען און עטליכע הונדערט יונגע האבען זיך נעכטען פריה געלאזט צו דער וואוינונג פון וויצע-פרעזעס בערגער, ווען זיי האבען איהם אין דער-היים נישט געטראפען, האבען זיי דערוויל גוט אנ-געשריגען אויף דער „וויצע-פרעזעסאווע", א טייל פרויען פון דער ווייבער-שוהל האבען זיך אפילו געפרובט וואנ-פען אויף דער פרוי בערגער. און אנ-דערע האבען אויסגעהאקט די שויבען ביי ה' בערגער אין דער וואוינונג. דער עולם איז דערוויל אויך אוועק אין גערער שטיבעל, נאוואמיעסקא 26 וואו ה' בערגער דאווענט און דארט געמאכט א סקאנדאל. וויצע-פרעזעס בערגער האט אבער בעוויזען אין דער צייט ערגיץ וואו צו פערשווינדען.

אויף אלט-שטאט האט מען טאקע נעכטען א גאנצען טאג נישט גערערט וועגען קיין שום אנ-דערע זאך. נאר וועגען דעם געשעהעניש אין דער שוהל. דאס דאווענען איז טאקע נישט פארגעקומען און יודען האבען ערשט ארום 2—3 נאכמיטאג גע-דאווענט ביחידות.

שלמה המלך'ס משפט

סענסאציאנעלער פראצעס פון א דאן-זשואן, וועלכער איז בעפרייט געווארען פון א שטראף א דאנק זיין טאכטער

אנ'אינטערעסאנטען פראצעס האט בעהאנ-דעלט דאס קרייז-געריכט אין לאדז אונטער'ן פאר-זיץ פון ריכטער קארווין-קאראטקעוויטש.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק האט זיך גע-פונען א געוויסער זלמן קאראבאנאוו, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין פאלש איינשרייבען זיין אונגע-זעצליכע טאכטער אלס טאכטער פון זיין געזעצליכער פרוי.

די געשיכטע האט זיך פארגעשטעלט אזוי:

קאראבאנאוו האט אין יאהר 1910 חתונה גע-האט מיט א געוויסער קאפלאן. נאך די ערשטע חדשים פון צוזאמענלעבען האט די פרוי געמוזט פערלאזען דעם מאן און זי האט זיך מיט איהם גע-גט. דער מאן האט באלד אריינגענומען צו זיך אין שטוב זיין פריהעררינע געליבטע, א געוויסע פעסא בראסיע-וועל-זיסמאן. אין יאהר 1913 האט די גע-ליבטע געבוירען א קינד א מיידעלע. ה' קאראבאנאוו האט נישט וועלענדיג, אז זיין קינד זאל נישט האבען קיין נאמען, פערשריבען דאס קינד אלס געבוירענס פון זיין געזעצליכער פרוי. קאפלאן קאפ-ראבאנאוו האט נישט לאנג געוואוינט אויך מיט זיין געליבטער און האט חתונה געהאט מיט א געוויסער רבקה רובינשטיין, וועלכע האט אויך אין א קורצער צייט איהם געמוזט פערלאזען דעם מאן און ענטלויפען מיט איהר קינד.

נישט לאנג האט קאראבאנאוס ערשטע פרוי, כדי צו בעקומען פערזענליכע דאקומענטען געבעטען אין ציוויל-אמט אנ'אויסצוג פון די ביכער פון שטער-דינגע איינוואוינער. צו איהר איבערראשונג איז אין איהר פאפירען געווען א בעמערקונג, אז זי האט א טאכטער חוה-יהודית, שוין 16 יאהר אלט. די קאפ-לאן האט נאך קיין קינדער נישט געהאט האט זי זיך געווענדעט אין געריכט, כדי דעם ענין אויסצו-פארשען.

דאס געריכט האט אויפמערקזאם אויסגעהערט אלע ערות, די פרויען פון קאראבאנאוו זיין געליב-טע אבער ריכטער קארווין-קאראטקיעוויטש האט ספעציעל אויפמערקזאם אויסגעפרעגט די טאכטער, ווי דער פאטער בעגעהט זיך מיט איהר. די טאכ-טער האט דערצעהלט, אז דער פאטער בעגעהט זיך מיט איהר זעהר גוט, עס פעהלט איהר ביי איהם גארנישט.

דאס געריכט האט פערמשפט קאראבאנאוו'ען אויף 3 חדשים טורמע און האט איהם, צוליב דער אמנעסטיע, די שטראף געשענקט, ריכטער קארווין-קאראטקיעוויטש האט דערביי דעם פאטער נעזאגט, אז נאר צוליב דעם, וואס די טאכטער וואלט געבליבען אהן אויפזיכט, וועט מען זעצט איהם אריין אין טורמע ווערט ער בעפרייט, אנדערש וואלט ער פאר זיין שולד שטרענג בעשטראפט געווארען.

רידזעווסקי'ס אליביסטען פאר'ן געריכט

ווי בעוואוסט האט רידזעווסקי'ן אפגעראטעוועט פונ'ם טויט דאס ערות-זאגען פון א גרופע ארבייטער וועלכע האבען געטענהט אז בע הדער ערמארדונג פון פרעזידענט ציגארסקי איז רידזעווסקי געווען מיט זיי ביי דער ארבייט.

נאכדעם ווי רידזעווסקי'ס פראצעס איז איבער-געגאנגען אלע אינסטאנצען און ער האט בעקומען 15 יאהר תפיסה האט די פראקוראטור צוגעצויגען פאר פאלש-שווערען און פאלש ערות-זאגען די „אליביסטען".

פאר'ן געריכט וועלען שטעהן באלעו, אז שי-מאנסקי אלאיזי קאבוא, מארצינין וולאריסלאוו, מי-ראזסקי סטעפאן, סטאשיאק סטאניסלאוו יאניאק אנטאני, פאטאר סטאניסלאוו, קאמאש יוזעף, הרדין יוזעף. איינער פון די יהייסט אליביסטען קאשאזא מאריאן איז נישט לאנג געשטארבען.

דער פראצעס איז איינגעארטיגער דערמיט, וואס עס טרעטען נישט ארויס קיין ערות. די גאנצע בעשולדיגונג איז צוזאמענגעשטעלט אויפ'ן גרונד פון די אקטען פונ'ם פראצעס נעגען פרעזידענט ציגארס-קיס מערדער וואלאשטשיק און רידזעווסקי.

פאבאר-אפעריסטען

מיט א צייט צוריק האט די מיליטערישע מאכט ענטדעקט א גוט-ארגאניזירטע באנדע פון פאבאר-אפעריסטען, וועלכע האט געארבייט אין דער פאוויאט כאזוע קאמיסיע אין וויעלון.

בעת דער אויספארשונג איז פעסטגעשטעלט געווארען אז בראש פון דער באנדע איז געשטאנען פולקאווניק ראגאלסקי, פארוטשניק קיהיאנא און סיערזשאנט הרובעל, זיי אלע זענען בעאמטע אין פ. ק. או. — וויעלון.

פאר „לאפובקע" האבען זיי בעפרייט פון מילי-טער, מיליטער-פערפליכטעטע.

דער פראצעס פון די בעשולדיגטע וועט די טע-פארקומען אין מיליטערישען קרייז-געריכט אין לאדז.

דער פראצעס האט שוין ארויסגערופען א סענ-סאציע, ווייל די פרוי פון פולקאווניק ראגאלסקי האט צוגעוואנט צוקומען צום געריכט מיט אנ'אנגעלאדע-נעם רעוואלווער.

נייע בריקען

ווי מיר דערוויסען זיך איז די דירעקציע פון די עפענטליכע ארבייטען ביי דער וואיעוואדזשטווע צוגע-טרעטען צום בויען די גרויסע אייזען-בעטאן-בריק אין קאנין איבער דער וואַרטע אונטער שיעראדז ווערט אויך פארבערייט די בריק איבער דער וואר-טע, אויך אין ריכלאוויצע אויפ'ן זעג ווידאווא-וויעלון איז מען צוגעטרעטען צו בויען די בריק אי-בער דער ווארטע.

א דאנק דער בריק וועט פערקירצט ווערען דער וועג פון לאדז—וויעלון, וואס געהט איצט דורך שיעראדז.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

וויטשיצקי, (נאווארעקא וסקא 27). וו. דאניעלע-צקי, (פיעטריקאווער 127). אולניצקי און צימער (וואולטשאנסקי 37). ליינוועבער, (פריה יטס-פלאץ 2). הארטמאן, (מלינארסקא 1). י. קאהאנע, (אלעק-סאנדראווסקא 80).

זיך אויפגעהאנגען צוליב עקסמיסיע

טראגישער סוף פון א אומגליקליכער יודישער פרוי

די איינוואוינער פון קאנסטאנטינער 75 זע-נען נעכטען צרשיטערט געווארען פון דעם זעלבסט-מארד, וועלכען עס איז בעגאנגען די 55-יעהריגע שרה פראם.

די אומגליקליכע מאמע פון דריי מינדעריעה-ריגע קינדער, האט לעצטענס איבערגעלעבט א שווערע מאטעריעלע נויט און צו אלע צרות האט דער הויז-ווירט בעקומען אויף איהר אנ'עקסמיסיע, דאס האט שוין די ארימע פרוי איינגאנצען דער-שלאגען. נעכטען האט זי אויסגענוצט א מאמענט ווען קיינער איז נישט געווען אין דער היים און זי האט זיך אויפגעהאנגען.

מיט דער לויה פון דער אומגליקליכער זעלבסט-מערדערין פערנעהמט זיך „חסד של אמת".

סעזאן-ארבייטער ווערען אנגענומען דורך אלע פראפעסיאנעלע פעראיינען

אזוי ערקלערט דער מאגיסטראט

אין צוזאמענהאנג מיט דעם מעמאריאל, וועלכען די „פראצא" האט ארויסגעשיקט צו דער מאכט אין ווארשא וועגען דעם, אז דער מאגיסטראט נעהמט אן ארבייטער לויט זייערע פארטייאישע אנשויאונגען און דערביי ווערען פריווילעגירט די אנגעהעריגע צו „פ.פ.ס.", „בונד" און דייטשע ארבייטער-פארטיי, האט דער מאגיסטראט פערעפענטליכט א לענגערע ער-קלערונג, אין וועלכער עס ווערט בעוויזען, אז ביי די סעזאן-ארבייטען ווערען גענומען אין אכט אלע פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס, וועלכע זענען טעטיג אין לאדז.

CYRK Empire-Medrano HAGENBECK
ראמבראווסקי-פלאץ.
היינט, זונטאג—2 פארשטעלונגען: 4 נאכמ. און 8.15 אוו. אין יעדער פארשטעל. נעמט אנטייל גרופעס ים-חיות, טיגערס, לייבען.
אויסערדעם: פליהענדע מענשען
אין דער גאנצער פראגראם פון אטראקציעס.
4 מאשטען — 6000 פלעצער. 2999

פערטרעטער פון לאדזער סוחרים אין דער ארייינפיהר-קאמיסיע

(—) דער לאדזער סוחרים-פעראיין (פיעטרי-קאווער 73) האט זיך געווענדעט דורך איהר וויצע-פרעזעס ד"ר יוזעף זאקס צו דער האנדעלס-קאמער וועגען אויספועל'ן, אז אין דער צענטרא-לער ארייינפיהר-קאמיסיע ביים האנדעלס-מיניסטע-ריום זאל אויך בעשטימט ווערען א דעלעגאט פון לאדז, וועגען וואס די לאדזער סוחרים בעמיהען זיך שוין זייט אנדערהאלבען יאהר. וועגען דעם ענין איז ארויסגעפאהרען קיין ווארשא דער די-רעקטאר פון דער האנדעלס-קאמער איגנאץ באיער, וועלכער האט טאקע אויסגעפועלט, אז אין דער ארייינפיהר-קאמיסיע איז בעשטימט געווארען א דעלעגאט פון לאדז אין דער פערזאן פון ד"ר יוזעף זאקס.

פון האנדעלס-געריכט

(—) די פירמע ישראל שמולעוויטש פיעטריק. 62 האט זיך געווענדעט צום האנדעלס-געריכט וועגען פראלאנגירען איהר די צאהלונגען אויף 3 חדשים.

* * *

אויך די גאלאנטעריע-פירמע אברהם מענדע-לעס און דוד נייפעלד, נאוואמיעסקא 6 האט זיך געווענדעט צום האנדעלס-געריכט וועגען פראלאנ-גירען איהר די צאהלונגען אויף 6 חדשים.

בלוט-אנאליז ביי פערד

אין צוזאמענהאנג מיט דער פעראָרדנונג צו נעהמען פרובען פון בלוט ביי אלע פערד, וואס געפינען זיך אין לאדז. וועט אויפ'ן הנדלער-פלאץ פארקומען אנ'איבערזיכט פון פערד, דער איבער-זיכט וועט פארקומען דעם 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 27, 29, און 30 אפריל און דעם 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22, און 23 מאי.

מיט די פערד ביז 4 יאהר מוז מען מיט-ברענגען דאס מיליטער-ביכעל, פון איבער 4 יאהר אנ'אפשטאמונגס צייגניש, וועלכע מ'דארף ארויס-נעהמען ביים וועטערינאר-דאקטאר.

די דאקומענטען וועלען אפגעשטעמפעלט ווע-רען און דער בעזיצער פון פערד וועט נישט טא-רען פערקויפען, ארויספיהרען פון שטאט אדער איבערפיהרען ביז ס'וועט נישט פערענדיגט ווערען דער אנאליז פון בלוט. די בלוט-אנאליז ווערט געמאכט, כדי פעסטצושטעלען, צי די פערד זענען נישט קראנק אויף דער ראץ קראנקהייטען.

קרעדיט פאר מיהלען

(—) ווי מיר דערוויסען זיך וועלען די מיה-לען אין לאדזער וואיעוואדזטווע בעקומען 945 טויזענד זלאטיס קרעדיט פון די 7 מיליאן, וואס זענען בעשטימט געווארען פאר דער מיהל-אינדו-סטריע.

א פעראייניגטער שקל-קאמיטעט

אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאני-זאציע איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די פערטרעטער פון אלע ציוניסטישע גרופירונגען אין שטאט. נאכדעם, ווי עס זענען ארומגערעדט גע-ווארען פערשידענע פראגען אין צוזאמענהאנג מיט דער בעפארשטעהענדער שקל-אקציע, וועלכע האט איצט א בעזונדערע בעדייטונג צוליב דעם ציוניס-טישען קאנגרעס, וואס קומט פאר היי-יאהר, איז פראקלאמירט געווארען דער אנהויב פון דער שקל-אקציע פאר'ן יאהר תרפ"ט. אין שקל-קאמיטעט געהען אריין צו איין פערטרעטער פון יעדער ציוניסטישער אגודה און גרופירונג. אין די עקזע-קוטיווע זענען געוועהלט געווארען די ה"ה: ל. אוריסאן, א. שפירא, י. גאלדין, ג. ליכטענשטיין, מ. וואסערמאן און ה' מרגליות.

מעסער-שטעכערייי

א בלוטיגער געשלעג האט אויסגעבראכען אויף ספאצערנע 26 צווישען א געוויסען שטשעפאן ראמב-ראזסקי מיט דריי פערשוינען, וועלכע האבען איהם אויף דער גאס פערטשעפעט.

אין א געוויסען מאמענט האבען די אנפאלער ארויסגעכאפט מעסערס און ראמבראזסקי'ן שווער פערוואונדעט. ראמבראזסקי'ן האט די פאגאטאוויע ערטיילט הילף.

א בוררים-געריכט קאן ארויסגעבן אנ'אפיציעלן אורטייל

בוררים־געריכטען קומען פאר זעהר אפט, און מער אין 95 פראצענט פאלען ווערען די בוררים־געריכטען דורכגעפיהרט אהן די געהעריגע פארמאליטעטען, אזוי, אז זיי ברענגען נישט קיין נוצען דעם צד, וואס געווינט דאס בוררות.

די צדדים, וואס געהען צו א בוררים־געריכט מיינען געוועהנליך, אז פאר דער אויספיהרונג פון בוררים־אורטייל, איז גענוג, אז דאס בוררים־געריכט גיט ארויס א אורטייל און דאס איז שוין א בעווייז אין געריכט.

דאס איז נישט ריכטיג. קודם־כל דארף מען וויסען, אז אין פוילען איז פעראן א געזעץ, לויט וועלכען א אורטייל פון בוררים־געריכט, וואס ווערט געפיהרט געזעצליך, האט א געזעצליכע קראפט און מען קען אויפן סמך פון דעם אורטייל בעקומען פון געריכט אנ'אורטייל און דאס געריכט מאכט נישט קיין פרישען פראצעס.

א בוררים־געריכט איז גילטיג נור, אויב ביידע צדדים מאכען צווישען זיך ביים רעיענט א קאמפראמיס־אבמאך דאס זיי זענען מסכים צו געהען צו בוררים, ביידע צדדים דארפען זיך אונטערשרייבען. ווייטער דארף דאס בוררים־געריכט מאכען א שריפט, אז ביידע צדדים זענען מסכים אויף די בוררים.

אט אזא בוררים־געריכט, וואס האט דורכגעפיהרט די דאזיגע צוויי פארמאליטעטען, איז פולשטענדיג געזעצליך.

דער אורטייל פון בוררים־געריכט האט א געזעצליכע קראפט. אזא אורטייל דארף מען צושטעלען צום געריכט מיט א ביטע און מען בעקומט ארויס דאפאר א פארמעלען געריכטליכען אורטייל צום קאנבאניק.

לויט לויף פון בוררים־געריכט, ענטזאגט זיך איין צד פון דעם ווייטערדיגען גאנג פון בוררים־געריכט, האט דאס בוררים־געריכט דאס רעכט ארויסצוטראגען דעם אורטייל אין דער אפוועזענהייט פון דעם צד און דער אורטייל האט דיזעלבע קראפט.

דעם אורטייל פון בוררים־געריכט דארף מען צושטעלען אויך צו בעקומען אנ'אורטייל צום זעלבען געריכט צו וועלכען מען וואלט בעדארפט זיך ווענדען, ווען מען זאל וועלען דאס רעכט ענין זאל בעהאנדעלט ווערען אויף א פראצעס, למשל, ביז טויזענד זלאטעס קומט דאס צום געהעריגען פרידענס־געריכט און העכער פון דער סומע צום קרייז־געריכט.

(ה. ח.)

אורטייל פון העכסטען-טריבונאל וועגען אומזאץ-שטייער פאר האנדווערקער

דער העכסטער אדמיניסטראטיווער טריבונאל האט ארויסגעטראגען א פסק־דין אין דער פראגע, וועגען אומזאץ־שטייער פאר קליינע האנדווערקער.

אין דער פראגע זענען בסדר פארגעקומען סכסוכים צווישען די האנדווערקער מיט דער שטייער־מאכט. דאס געזעץ וועגען דעם שטייער פאר אטעק אבראטאווי האט בפירוש בעפרייט די האנדווערקער, וואס ארבייטען אליין אדער מיט דער הילף פון איין ארבייטער. נישט קוקענדיג דערויף האבען די אמטען געשטעלט אזעלכע האנדווערקער אומזאץ־שטייער. דערפאר האבען די אמטען מאטיווירט, אז פון שטייער זענען נישט בעפרייט אלע האנדווערקער נאר געוויסע קאטעגאריעס, ווי למשל, די, וואס ארבייטען נישט פון אייגענע סחורות, נאר זיי ארבייטען פון אנפערטרויערטע סחורות.

איצט האט דאס העכסטע געריכט בעהאנדעלט א פראגע פון א ווארשאווער האנדווערקער געגען 15־טען אמט אין ווארשא, און האט געפסקנ'ט, אז א האנדווערקער, וואס ארבייט אליין, אדער מיט דער הילף פון איין געזעלען איז בעפרייט פון צאהלען אומזאץ־שטייער.

פון דעם קלארען אורטייל איז צו זעהען, אז קיין שום האנדווערקער, אהן אונטערשייד פון בראנזשע און קאטעגאריע, וואס האט נישט מעהר פון איין געזעלען צאהלט נישט קיין אומזאץ־שטייער.

קרול'ס מערדער שטשעטשינסקי וועט בקרוב שטעהן פאר'ן געריכט

דער סענסאציאנעלער פראצעס געגען דעם מערדער פון מיכאל קרול, דעם הויז־ווירט פון זאכאראוו א 36 וועט זיך די טעג שוין געפינען אין געריכט. די אויספארשונג געגען דעם מערדער ראמאן שטשעטשינסקי איז שוין פערענדיגט, דער פראצעס זאל פארקומען אין סוף פון דעם לויפענדען חודש. גלייכצייטיג דערהויבען מיר זיך, אז דער פראצעס וועט פארקומען בעווז דער פון פראצעס פון ורער שייקע פאנדימען, צו וועלכע ש. האט געהערט.

דער פון א.עס געגען דער באנדע קאטשמאריק א .א. וועט פארקומען שפעטער.

א דעלעגאציע פון הויז-בעזיצער ביים וואיעוואדע יאשטשאלט

צום וואיעוואדע יאשטשאלט האט זיך געמאלדען א דעלעגאציע פון הויז־בעזיצער, וועלכע האבען זיך בעקלאגט אויף די פיל שטראפען, וואס זענען ארויפגעלעגט געווארען אויף די הויז־ווירטען פאר נישט ברענגען אין ארדנונג די קאנאליזאציע אין די הויפען ביז'ן 4. מערץ. אין דעם קורצען טערמין, בעווייזען די הויז־ווירטען, איז געווען אוממעגליך די הייזער אין ארדנונג צו ברענגען. די בעלי־בתים בעווייזען דערביי, אז דאס א־וויספיה־ען דעם שנייי אין ווארשא האט נעלאסט 1,400,000 זלאטעס און דער ווארשאווער מאגיסטראט האט דערויף דאס געלד געגעבען. די לאדזער הויזווירטען האבען די אלע קאסטען געמוזט אליין טראגען.

דער וואיעוואדע יאשטשאלט האט צוגעזאגט דעם ענין אויסצופארשען און, מיטיילען די פראינטערעסירטע וועגען רעזולטאט.

ארעסטירט א קאקאאין-הענדלער

די לאדזער אויספארשונגס־מאכט האט לעצטענס בעמערקט אנ'אויפלעבונג אין האנדעל מיט פערבאטענע נארקאטיקען: מיט קאלאין און וועראנאל אין צוזאמענהאנג דערמיט האט מען אנגעהויבען אבצוערווירען עטליכע פערדעכטיגע יונגע־לייט און עס האט זיך פאקטיש איינגעגעבען צו ארעסטירען אין צוקערניע „לובר“ איינעם פון די הויפט־הענדלער מיט די נארקאטיקען, א געוויסען קלעמענס ארענוואלדען, ביי וועלכען מען האט געפונען א גאנצע רייהע דאקומענטען, וועלכע גיבען איבער אין די הענט פון דער מאכט אויך די איבריגע אנטיילנעהמער פון דעם פערבאטענעם האנדעל.

געשטאכען א יודישען ארבייטער

(—) פרייטאג צונאכטס נאכ'ן עסען איז דער שניידער־ארבייטער הערשעל וויינענסבערג א־אפגעגאנגען פון שטוב אויף בזשעזשינער 28. פאר'ן טויער, וואו הערשעל איז געשטאנען, איז פלוצים אנגעפאלען א פערשוין און וויינענסבערג'ן דערלאנגט מיט א מעסער אין קאפ.

דעם צושטאכענעם האט מען אריינגענומען אין אפטייק אויף רוג מלינארסקא, וואו א פעלדשער האט איהם ערטיילט הילף. דער דאזיגער כוליגאנישער אנפאל האט אין יענער געגענד איבערגעלאזט א שווערען איינדרוק. מאכען מענשען האבען זיך פערזאמעלט פאר דער אפטייק, וואו דער פערוואונדעטער איז געלעגען. דעם אומבעקאנטען מעסער־שטעכער האט מען נישט געכאפט. מ'זייסט נאך, אז דאס איז געווען א קריסט.

גנבות

ביי יודעל פרענקעל (זגערזשער 8) האט מען ביי יודער טראנספארטאציע ארויסגעגנבעט א פעקעל שקארפעטקעס פון 60 טוץ פאר 800 זלאטעס.

פון זגעזולב ביי אהרן קרישטאל (נאוואזאשעווסקא 28) האבען גנבים ארויסגעגנבעט גאלאנטעריי סחורה פאר 2,500 זלאטעס.

ערשט אויפ'ן דריטען טאג איהם געפונען טויט

(—) אויף זשעראמסקי גאס האט געוואוינט אלס סובלאקאטאר ביי דער פאמיליע גערזאן דער 57 יעהריגער קאוואליר שמואל אפענהיים, דאס איז געווען אנ'איינזאמער מענש, וועלכער האט געליטען אויף מעלאנכאליע.

צוליב דעם, וואס אפענהיים איז זייט עטליכע טעג נישט ארויסגעגאנגען פון זיין צימער, זענען די גערזאנ'ס אריין צו אפענהיימ'ען אין שטוב און איהם געטראפען א טויטען, ליגענדיג אויפ'ן בעט.

דער ארויסגערופענער דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז אפענהיים איז געשטארבען פון א מוח שטאק און איז געשטארבען מיט 3 טעג צוריק.

אימפארט פון שווייצער-קעז

די לעצטע טעג ווײלט אין לאדז ד"ר הירש סטראשעווסקי, וועלכע איז געקומען צופאהרען פון העלסינגפארס. ד"ר סטראשעווסקי איז ספעציעל געקומען נאך פוילען אין האנדעלס ענינים, וואס איז נוגע דעם אימפארט פון שווייצער־קעז.

אווענד-קורסען פאר דערוואקסענע

אויף דער לעצטער זיצונג פון דעם צענטראלען קליינהענדלער פעראיין (זאוואדסקע 5) איז בעשלאסען געווארען צו עפענען אווענד־קורסען פאר דערוואקסענע. עס איז אויסגעוועהלט געווארען א שול־קאמיסיע, וועלכעס בעשטעהט פון די הערען: מנחם קירשבוים, פנחס הארי, יעקב האלאנגר.

עס ווערען שוין אנגענומען איינשרייבונגען אויף די קורסען.

יודישער קאמער-טעאטער
לייטונג: מ. בראדערזאן און ד. בייגעלמאן.
היינט, זונטאג – 2 פארשטעלונגען:

„ארדט“ זאכאדניא 43

אנהויב 7.45 (פאפולערע פרייזען) און 10 א זייגער אווענד
דאס VI-טע גראנדיעזע פראגראם א. נ.
MISS JUDEA – מיס

1) פראלאג, 2) אישי קורצב, 3) מענדיל־גענענדיל, 4) פתרילעווקער שרפה, 5) דער סעקוועסטראטאר, 6) באבע און אייניקל, 7) ליד פון ארבייט, 8) סיבלאקאטאר, 9) מיס JUDEA

טעקסט: שלום עליכם, מ. ברא־ערזאן, י. אבראמאוויטש, מארשאק, מאשקאוויטש. — מוזיק: קאפס. דוד בייגעלמאן און א. ראזענבוים. ליט. לייטער: מ. בראדערזאן. מוזיק. לייטער: דוד בייגעלמאן. רעזשי: כאלעסטיוו. פלאסטישע רעזשי: ז. קרוש. קאנפעראנסיע: מ. ערבוים. קאסטיומען און דעקאראציעס (אויסגעפיהרט אין אייגענעם ווארשטאט): ד. מאטוס און ש. בלום. — ליכט־עפעקטען: י. יערויאלימסקי. קאנצערט־מייסטער: ש. בייגעלמאן.

בילעטען צו בעקומען טעגליך פון 7 אווענד, שבת – פון 2–5 און 7 אין אווענד.

אויב איר ווילט נישט זיין בלינד?!

אין אייערע אלגעמיינע אינטערעסען און קוקען אויף אלעם מיט אפענע אויגען טא גייט נישט ווי אנדערש זיך אינפארמירען, נאר ערשט זיך ווענדען צו דער הויפט

Biuro „POSTĘP“
Konstantynowska 10, tel 68-14.

וואס פערמיטעלט פאכמעניש עקסיסטענץ־געשעפטען. בעטייליגונגען, אויסלייכונגען, לאקאלען, וואוינונגען, הייזער, פלעצער, היפאטעקען, וועקסעל, געלד קרעדיט אין גאנצען לאנד,

ווייל דאס ביורא ווייסט און קוקט מיט אפענע אויגען אויף אלעם,

אין אלערליי פרייזווירדיגע אביעקטען ווי צו דינגען, קויפען און פערקויפען.

אויסערדעם פיהרען מיר אנ'אפטיילונג פון עצות און ביטעס־שרייבען פאכמעניש א.ד.ג. עורך דין.

„מיס יודעא“ היינט אין „ארדט“

היינט זונטאג, ווערט 2 מאל געשפילט דער אויסגעצייכענטער פראגראם „מיס יודעא“, וואס האט זיך שוין קונה שם געווען אין לאדז, אלס איינער פון די געלונגענסטע און פרעהליכסטע „ארדט“־פראגראמען.

די „מיס יודעא“ קלאפט איצט מיט פיל הומאר שפיל און טעמפעראמענט, און נומער נאך נומער ווערט ענטוזיאסטיש אויפגענומען פונ'ם עולם.

עס איז כדאי צו בעמערקען, אז די „מיס יודעא“ וועט זיך האלטען אויפ'ן פראגראם בלויז די וואך נאך, און אז איהר ארט האלט ביים פערנעהמען... נישט קיין אנדער „מיס“, חלילה, נאר דער פולשטענדיג נייער 7־טער פראגראם אין דעם סעזאן (דאס וועט זיין דער 14־טער טעאטער־אווענט פון אונזער בעליבט טעאטרל) א. נ. „משפחה מאצעבר“.

היינט ווערט געשפילט 7,45 (צו פאפולערע פרייזען) און 10 א זייגער.

ספארט-בעוועגונג.

„הכח“ — „ל. ט. ס. ג.“ 8:1 (3:1)

דער נעכטיגער פוסבאל־מייסטערשאפט'ס מעטש וועגען דער „א“ קלאס צווישען „הכח“ און „ל. ט. ס. ג.“ האט זיך פערענדיגט מיט א אונפערהאפטע מפלה פון דער יודישער מאנשאפט אין פערהעלטניש 1:8.

„הכח“ (רעז.) „ל. ט. ס. ג.“ (רעז.) 3:1 (0:1)

* * *

וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „ב“ קלאס. דער מעטש איז פארגעקומען אלס פארמעטש פון דעם מעטש צווישען די ערשטע מאנשאפטען

„קדימה“ — „ארלע“ (זגיערזש) נישט צושטאנד געקומען

נעכטען האט געזאלט פארקומען אויף „וואד־ני־פלאץ“ א מייסטערשאפטס־מעטש וועגען דער „ב“ קלאס צווישען „קדימה“ און זגיערזשער „ארלע“.

צוליב דעם, וואס דער פלאץ איז געוועזען בעדעקט מיט בלאטע, האט דער ריכטער אנערקענט, דאס דער פלאץ ענטשפרעכט נישט, כדי אויף איהם צו שפילען א מייסטערשאפט'ס־מעטש. און דעריבער איז דער מעטש אבגערופען געווארען.

בלוטיגע טראגעדיעס אין 2 יודישע פאמיליעס אין וויען

(ענדע פון 4־טע זייט)

צו א לעבען אין לוקסוס און אין רייכקייט, האבען נישט געקאנט אנעהמען פאר ליב די נייע לאגע, האט מען דעם פאטער גענומען פערביטערען דאס לעבען און איהם מאכען א גיהנום אין הויז. די מאמע מיט'ן שטיף־זוהנדעל האבען גענומען פאדערען ביים פעראריימטען טאטען געלד, אלץ גרעסערע סומען געלד. וואו האט אבער איצט דער פעראריימער ארטמאן געזאלט נעהמען געלד? האט די אריסטאקראטישע פרוי גענומען פאדערען ביי איהר פעראריימטען מאן א גט. ער זאל זיך מיט איהר, הייסט עס, גט'ן, אום זי זאל ווידעראמאל קאנען חתונה האבען מיט א רייכען מאן.

ארטמאן אבער האט זיין פרוי נישט געוואלט געבען קיין גט. צי ער האט זי אזוי שטארק געליבט, צי עס איז געווען אנ'אנדערע אורזאך, איז נישט בעקאנט געווארען.

און עס שיינט, אז די פאמיליען־מחלוקת האט דאס געפיהרט צו דעם שרעקליכען סוף. עס שיינט, אז די פרוי מיט'ן זוהנדעל האבען בעשלאסען ארטמאנ'ען צו דערמארדען, אום אזוי ארויס איהם אפצוראמען פונ'ם וועג, אום די שעהנע פרוי זאל קאנען נאכאמאל הייראטען א רייכען מאן.

אין נאכט האבען פלוצים שכנים פון דעם הויז, וואו ארטמאן האט געוואוינט, דערהערט שרעקליכע קולות. מ'האט געהערט דעם קראך פון רעוואלווער־שאסען און פערצווייפעלטע געשרייען. אז מ'איז אריין אין דער וואוינונג, האט זיך פארגעשטעלט א שרעקליך בילד: ארטמאן און זיין פרוי זענען געלעגען אויף דער פאדלאגע אין א טייך בלוט, און זייער זוהן, הערמאן ארטמאן, א 16־יעהריגער יונגעל, איז געשטאנען מיט א מעסער אין האנד און איינגאנצען איינגעטונקען אין בלוט. אז מ'האט דעם יונגעל גענומען אויפ'ן פערהער, האט ער דערצעהלט, אז זיין שטיף־פאטער האט גערעלט ערמארדען זיין מוטער, האט ער, הערמאן, זיך אנגענומען פאר דער מוטער און געפרובט אראפצורייסען דאס מעסער פון פאטערס הענד, האט דער פאטער מיט א רעוואלווער דערשאסען די מוטער און מיט דעם מעסער זיך אליין גענומען דאס לעבען.

די ערקלערונג פון דער טראגעדיע האט מען אבער דעם יונגעל נישט געגלויבט. עס איז ענטשטאנען א פערדאכט, אז די געשיכטע איז אנדערש, און מען האט דעם 16־יעהריגען יונגעל ארעסטירט. [redacted]

איצט דערצעהלט ער שוין, אז די מוטער האט זיך הינטען ארום פערקליבען הינטער זיין שטיף־פאטערס פלייצעס, אום איהם צו דערשיסען מיט רעוואלווער, אבער דער פאטער האט זיך געכאפט און א קלאפ געטון דער מוטער אין דער האנד, אזוי, אז די קויל פון רעוואלווער האט געטראפען איהר אליין אין קאפ און זי איז געפאלען טויט, דאן האט הערמאן דערצעהלט דער פאליציי, אז דער פאטער האט געכאפט א מעסער, און ער, הערמאן, האט זיך גענומען מיט'ן טאטען ראנגלען, און דאס מעסער האט דורך א צופאל געטראפען דעם טאטען אין האלז און איהם געקוילעט.

ווירקליך די גליקליכסטע קאלעקטור!

אין 22-טען ציהונגס-טאג פון דער 5-טער קלאס איז דאס גרעסטע געווינס פון דעם טאג 15000 זל. אויף נומער 828 יודער געפאלען אין דער בעקאנטער קאלעקטור ס. יאטקא אין לאדז. דאס גליקליכע לאס איז אויך דאס מאהל פערקויפט געווארען 4 שפילערס פון וועלכע 3 זענען לאדזער און איינער א באהן-בעאמטער פון קאליש.

ווי עס ווייזט זיך ארויס האט לאדז ווירקליך צו פערדאנקען דער אויבענדערמאהנטער קאלעקטור אלע ביז איצטיגע געווינסען, וועלכע זענען געפאלען ביז אהער אין אינזער שטאט.

פסח־הילפס־אקציע „תומכי אורחים"

אונטערשטיצט די פסח-אקציע — פון „תומכי אורחים"

אונטערשטיצט די פסח-אקציע פון
„תומכי אורחים"
אויפרוף
צו דער לאדזער יידישער בעפעלקערונג!

דער הילפס-פעראיין „תומכי אורחים", פאמרסקא 18 ארגאניזירט אויף דעם הייאהריגן פסח **א גרויסע פסח־הילפס־אקציע!**

געדענקט, אז טויזענדער נויטבעדערפטיגע בכבוד'ע פאמיליעס ווארטען אויף אייער הילף! געדענקט, אז די פסח-אקציע איז פארלויפיג די איינציגע פסח-אקציע אויף לאדז! געדענקט, אז דער חוב ליגט נאר אויף די הונדערטער גבירים פון דער שטאט לאדז.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו אייך, אונטערשטיצט די אקציע מיט א ברייטער האנד, ווייל הונדערטער פאמיליעס וועלען א דאנק „תומכי אורחים" האבען די מעגליכקייט צו פייערן דעם גרויסען יום-טוב פסח. צו דעם צוועק וועלען זיך צו אייך ווענדען פערוואלטונגס-מיטגלידער און מיטגלידער מיט ספעציעלע שפענדע-בלאקס. אויך האבען מיר גרויסגעשיקט איינקאסירונגען צאמלען שפענדען און דער שפענדער ווערט געבעטען ביים געבען צו זיין אויפמערקזאם, אז דאס שפענדע ביכעל זאל האבען די אונטערשריפטען פון פרעזעס אדער וו. פרעזעס, סעק רעטער און קאסירער אונטער דעם פעראיינס-שטעמפעל. עס איז צו ערווארטען, אז די יידישע בעפעלקערונג וועט אונזער אקציע ווי געהעריג אונטערשטיצען, און דערמיט וועט איהר העלפען אייערע אייגענע ברידער און שוועסטער פון נויט. שפענדען פאר די פסח הילפס-אקציע „תומכי אורחים" ווערען אויך אנגענומען אין דער רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט".

מיט דרך ארץ **דאס פרעזידיום פון „תומכי אורחים"**

פרעזעס (—) י. בעבער, וו.-פרעזעסען (—) מ. בערגער און (—) מ. מיזעס.

LUNA-PARK

נארוטאוויטש־גאס ביי דער טראמוואי־וואג

היינט און טעגליך

טעגליך ביז 12 ביינאכט

סענסאציע פון 20. יאהרהונדערט! דעמאנסטראציע פון

אלעבעדיגן גייסט

דורך פראפ. אולטרא

וויכטיג פאר בעקערס, געוועלבער און פראווינץ־סוחרים!

מצה־רייבעץ

פון די בעסטע שענסטע מעהלען

ווי אויך טרוקען געבאקען און געמאהלען אונטער דער השגחה פון ראבינאט צו קאנקורענץ־פרייזען בעקומט איהר נור

— ביי דער בעוואוסטער פירמא —

העניכאוויטש גלובנא 56 טעלעפאן 57-35.

א טאקסובקע

FORD מארקע

אין גוטען צושטאנד איז פריינווילליג צו פערקויפען. די אדרעס צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג. 5558

כ'זוך א לאקאל פון 3 צימערן

אדער כ'וויל צוטרעטען אלס שותף, כדי צו עפענען א דאמען-שניידער-אטעליער, אפערטען אונטער „K" אין אדמינ.

WKRÓTCE

POTOMEK DŻINGIJ-CHANA

REŻYSERJA PUDOWKINA

SPLENDID

Dr. DONCHIN

מאניושקי 1, טעלעפאן 97-9

ספעציאל-ארצט פאר אינערע קראנקהייטען

נעמט אן טעגליך פון 10–1 מיטאג און 4–7 נ.מ. זונטאג פון 10 ביז 1 ביטאג.

ערשינען נומער 6

פוילישער מאנטשעסטער

לאדזער צייטשריפט פאר ווירטשאפטליכע, געזעלשאפטליכע און קולטורעלע פראגען

אונטער דער רעדאקציע פון

א. בארוכין און י. נירוואן

מיט ארטיקלען פון: אלי בארוכין, ד"ר הענריק בערקאוויטש, אסקאר בערמאן, א. י ברושעווינסקי, מאג. בראניסלאוו בינבערגאל, אדוו. א. זימערמאן, ב. א. גליקסמאן, דיר. מאקס קאהן, ד"ר ווילהעלם פאלעק, דיר. יוליוש לעווענשטיין, ד"ר א. טארטאקאווער, דיר. נ. שפעט, מאג. ז. שטרויך, ד"ר ש. י. שווינג א. א. א חוץ דעם כאראקטעריסטיקעס פון פרעזעס באריס איטינגאן און פרעזעס בער וואקס, אויספיהרליכע בעשרייבונג וועגען דער ענטשטעהונג און ענטוויקלונג פון די יודישע מיטעלשולען אין לאדז, בילדער פון די שוישפילער פון שמאטישען טעאטער א. א. וו

דער נומער איז רייך אילוסטרירט.

פרייז 50 גראשען.

צו בעקומען ביי אלע צייטונגס-פערקויפער.

וועכשטעל

פון לייסטען און ראהמען צו בילדער

J. KRĘŻLEWSKI i Z. ZAGAŃCZYK

Łódź, Gdańska 105.

א וואוינונג

פון 3 צימער און קוך אין צענטרום זאפארט צו פערמיטען. אפערטען אין אדמינ. פון „נייעם פאלקסבלאט" אונטער „וואוינונג". 5571

א געוועלב

מיט א וואוינונג אין צענטרום פון שטאט איז זאפארט צו פערדינגען צו ערפאהרען ביי זשאק זגערזשער 38. 5566

Dr. Rachela Lewi

פאנסקא 24, טעל. 42-72

צוריקגעקעהרט

אויפנאהמס-שטונדען פון האלב 3 ביז 4 נאכמיטאג.

מאשין - לעבער

הערן אנגענומען אויספיטערען ביי

ג. נארדמאן צעגעלניאנא 29

שפארט־געלד!

קויפט

שירמס, שטעקענס

נאר אין דער ווערקשטעל

ס. פייגענבוים, נארוטאוויטשא 19

ווייל איהר קענט דארט קויפען מיט 25% ביליגער ווי איבעראל.

אכטונג! ס'ווערן אנגענומען אלערליי רעפאראטורן און דעקונג.

בעזוכט דאס ניי־ערעפנטע

גאלאנטעריע־געשעפט

„RACHEL"

נארוטאוויטש־גאס (דזשעלנא) 32

גרויסער אויסוואל פון דאמען- און מענער-וועש, פיזשאמעס, קראוואטן אז"וו בעסטע אייגענע אויסארבייטונג (ווערקשטעל אויפ'ן ארט). בעשטעלונגען פון אייגענע און קונדישע שטאפען ווערען שנעל, פינקטליך און רעעל אויסגעפיהרט.

„RACHEL", ul. Narutowicza (Dzielna) 32.

זאפארט צו פערמיטען

א פאבריקס־לאקאל

איינגעריכטעט מיט מאטארען און טראנסמיסיעס, אדער קעלערס אין א גרעסערען פערנעהם אין גוטען צושטאנד. — צו ערפאהרען ביים ווירט מ. ה. ווראבלעווסקי, נאוואמיעסקא 21.

אכטונג!!!

איך בעזיץ א גרויסען אויסוואהל פון צוקער-וואַרען, שאקאלאדע, מארמאלאדע, אלעס כשר של פסח, ווי אויך א גרויסען אויסוואהל עטיקעטען צו קארמעלען און שאקאלאד, פערשידענע געגענשטענדען צו צוקערלעך און שאקאלאד-אויסארבייטונגען און שאקאלאד-פערים און פערים וואפלעס.

ביי **מ. ה. ווראבלעווסקי**

נאוואמיעסקא 21.

6437

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ – 5.8 א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.

פאר'ן איינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייזען און קרב'ס—24 גר. אין דער ווייט 8 שפאלטען; אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . . 4 ; נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . 8 ; פאר א מילימעטער-שורה: אויבער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. פעלדזינגען—10 גר. 3 הארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufmann.

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.